

nus, & alia monstra, quibus tamen foli adeo non detereatur, ut per media illa transire ne latum unquam a suo cursu deflectat. (Sępiti Manu 23. April. 7. 5.) Sic homo sanctus, seu verus penitentis, qui relicta peruersitate semitam sanctitatis ingredi desiderat, ad quævis obstacula imperturbatus permanere debet: occurrent quidem illi post conversionem varia monstra, ut tentationes dæmonis, mundi illecebra, pristina voluptates, peruersi focii & alia; ille autem virtutis semita, qua cępuit, ire semper pergat, nec sit in eorum numero, qui prout loquitur sapiens: *Manstrorum exagitantur timore.* (Sęp. 17.)

9. Qui secus hac in re agit a Spiritu sancto per eundem Ecclesiasticum simbolo lauz notatur: *Stultus ut luna mutatur.* Luna est instabilissima, in plenitudo lucida, in novilunio obscura, in primo & ultimo quadrante semper versa: sic homo stultus, quo nomine peccator denotatur, semper est alius: hodie confitetur, cras iterum peccat, hodie Deo, cras dæmoni fertur, hodie in gratia Dei, cras in mancipio diaboli vivit: modicum quodvis impedimentum est illi sufficiens, ut a cepto vita proposito deficiat. Eiusmodi stulti erant viri illi, qui ad nuptias Evangelicas invitati erant: (Luc. 24.) agnovent satis superque, quanti sibi Regis invitatis favore interit: & tamen cum uni negotium incidit de emenda villa, alteri de probandis in agro bobus, tertio de ducenda uxore, putant suam absentiam satis esse excusam, cum tamen hæc omnia nisi aliud fuerit nisi inanes pretextus: causa genuina ac vera erat, quod noluerint venire; prout compendiose insinuat S. Mattheus: c. 22. *Nolabant venire.* Nolebant, inquit, ut intelligamus, quidquid tandem excusationis afferant, qui Divinis præceptis non obsequuntur, tentationes, imbecillitatem, proclivitatem, egestatem, socios, assuetudinem & alia; Deum tamen cunctas hæc causas ad unam revocare, & hanc non esse aliam, quam quod noluit. Non emendantur, quia emendari nolunt: non desunt popinas, quia deserre nolunt: non abstinent a blasphemis, quia abstinere nolunt: non exeunt ex occasionibus, quia eire nolunt: Verbo, deest illis voluntas efficax, non habent, nisi velleitatem, de qua facit Proverbiales: *Vult piger, & non vult:* (Prov. 13.) similes sunt bractes, aut triticeibus in sublimium adificationum cacumine erigi solitis, qui quolibet vento nunc in hoc, nunc in aliud latas vertuntur, nunquam tamen suo loco dimoverunt.

10. Igitur efficacia propofiti præ omnibus aliis requirit, ut sit operativum, prout paulo ante insinuavi, atque ut remedia ad peccati exterminium, & emendationem vitæ couducantia juxta consilium confessorii ite amplectatur, dicente S. Thoma, in Psalm. 48. *Propofitum opti me manifestatur per operationem.* Quælo si has aut illas ædes videres conflagrate, in æquilibrium au-

tem ædium ad ignem aspidere, & se calefacere, an in animum possides inducere, quod vir ille ex jactura sua domus malum alligatur? Revera non; sed tunc solum crederes, si videres illum cederet, & conatu, quo posses maximo asserre aquam, viciniorum opem implorare, sursum deorsum currere, medias flammæ ingredi, ut res pretiosiores igni subtrahat & in tuto colloct. Sic ego de te judico, mi peccator: anima tua periclitatur, ne infernali incendio conflagret, si periculum hoc scicis oculis, ridentibus labiis, otiosis manibus intuearis, non credo quod illud te mactum affligat: verum si videam, quod persequenter consilium experti confessorii explores: si videam, quod sapius quam unquam antea Eucharistico convivio accumbas: si videam, quod mæ & vespere Dei & Intemeratæ Virginis opem imploras: si videam, quod e Sandis peccatiorem Patronum, & adiutorem ad pugnam contra vitia eligas: si videam, quod læsoni librorum sacrorum sedulo operam des: si videam, quod crebrius ac diligentius quædam Oratori aures præbeas: si videam, quod iteratos relapsus voluntariis penitentibus castiges: si videam, quod alia omnia remedia frænandis cupiditatibus adhibeas, tunc enim credam, quod tale hæbas propofitum, quæle requiritur ad sacramentum. Incidit hic mihi historia, quæ rem hanc pro coronide adhuc magis declarem. Cum Confessorius quidam, prout referit Casarius, tempore Quadragesimæ pro tribunali sederet, cæcædæus penitentes, accessit ad eum juvenis incogitatus confiteri paratus, qui tam nefanda, horrendaque scelera enarrare cepit, ut confertatos diceret Confessorius: Licet tu mille annis vixisses, non possum credere, quod tot hæc tanta crimina patras: inquit: inquit: igitur unde & quis esset? Respondit penitens: de patria vnde longinqua sum, plus mille annis vixi, & sum de illorum numero Angelorum rebellium, qui de calo ceciderant, nec minimum hæcenas partem peccatorum expofui. Cui Sacerdos: Quid tibi infelix cum confessione? Vidit, ajebat dæmon, quod plures ad te accedentes peccatorum sarcina exoneraret, volui ergo probare, an non & fors ista etiam mihi posset contingere. Poterit tibi contingere, subsisterat Sacerdos, si ea voluisset amplecti confiteri, que alii amplecti sunt, qui sufficit ad me rescesserunt: Quid ergo jubes, quærebatur diabolus? ego paratum me offero ad sustinenda omnia totius mundi tormenta. Non ita te exigo, respondit Confessorius, & unice volo, ut deinceps singulis diebus te profernas, dicatque: *Domine Deus Creator meus, peccavi tibi, ignosc mihi:* Recusavit infernalis spiritus: hanc acceptare penitentiam, inquit, tantam humiliationem sibi fore impossibilem. Tunc enimvero subintravit Sacerdos, abi male dicte spiritus, arde in igne æterni: & scito tibi nullum esse salutis remedium. (Luc. 16.)

11. Ep-

11. *Epilogus.* En mi Christiane, sic confitetur diabolus sine emendationis propofito: narrantur quidem peccata, voluitque sustinere penitentiam totius mundi gravissimam, sed sine humiliatione, sine emendatione, sine fuga peccati. Tu igitur ex hodierna dissertatione id singulariter tibi nota, propofitum pro Sacramento requirit non consistere in pigro aliquo *Ita vel Non*, quo confessoriam decipis: Ita emendabo me; Non amplius committam hoc vel illud peccatum; Erras, si in his dicendi formalis propofitum fundaris putes; Propofitum debet esse serium, univertale, & efficax animi decretum, quod post confessionem me firmiter ac practice determinat ad fugienda peccata, & peccati occasionis; id enim nisi fiat, signum est evidens propofitum fuisse nullum, & confessionem fuisse diabolicam, quod a nobis abfit, &c. &c.

Feria V. post Dom. II. Quadragesimæ.

CONCEPTUS XIX.

De signis seu indicitiis, ex quibus efficacia propofiti desumitur.

Rogo ergo te Pater, ut mittas eum in donum Patris mei -- ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Luc. 16.

In inferno sunt sanctissima, & tamen in illa propofiti.

1. **P**UTAVI hæcenas in inferno, non nisi male dicta & blasphemias audiri; veram in hodierno Evangelio deprehendo, etiam piissima ac sanctissima desideria ibi inveniri. Dives Epulo inter crudelissimas inferni tormenta vidit ab eminus pauperem Lazarum, in sinu Abrahæ recubentem, rogavitque Abrahamam, ut eum, id est Lazarum in domum suam paternam legatum mitteret; habeo enim, ajebat, quinque fratres, qui, si Lazarus illis, tanquam testis minime suspectus, meam infelicitatem describerit, sine dubio vitam emendabant, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. (Luc. 16.) Quid hoc rei? an apud inferos datur zelus animarum? an infelix Epulo cupit fratres suos salvari? Omnino cupit; & universim loquendo, omnes damasti non tam igne, quam sanctissimi desiderii ardent. O utinam mihi daretur facultas ad vivos regrediendi, exclamavit Epulo, vellem liberet fratres meos, alioque, quos pessimo meo exemplo perverti, ad frugem reducere! O utinam mihi daretur facultas ad vivos regrediendi, ejulat ibi alter, vellem liberet injuste ablata contempto & millecuplo restituere. O utinam mihi daretur facultas ad vivos regrediendi, lamentatur tertius, vellem liberet illud peccatum ex detestabili verecundia in confessione occultatum coram toto mundo fateri! O utinam mihi daretur facultas ad vivos regrediendi, vociferatur quartus, vellem liberet inimici mei pedes, cui veniam dare

Class. Spicil. Catech. Conc. Tom. II. Pars II.

nolui, milleis oculis venerari. (P. Sępiti. Hum. Chr. p. 8. dif. 14. n. 13.) Sic loquitur damnatus, & sic verissimum est, quod affirmat A. fectæ, infernum plenum esse bonis propofitis. Verum ad quid profuit hæc propofita, cum his non obstantibus nihilominus damnati in obstinata sua voluntate persistant Deum & sanctos cæzites in æternum blasphemandi? Respondedo, ad nihil aliud profunt, nisi ut nos erudiamus; propofita sine emendatione esse propofita damnatorum, & nihil contribuere ad gratiam justificationis impetrandam. Differentia faciendæ est inter pura desideria & firma propofita: per mera desideria nemo sanctificatur, bene autem per propofita: ut autem hæc firma sint, plus non requiritur, nisi seriva voluntas, quæ veluti Dominia potentissimæ tam corporis quam anime impetrare potest, ut opere exequantur, quod illa decrevit. Proinde seriva voluntatem, & serivum propofitum habere nihil aliud est, quam non solum acquiescere cupiditati, prout loquitur S. Chry. sostomus, in Proleg. ad Erang. S. Joan. idque ulterius explicans ait: *Nemo est, qui ad celum evolare nollit, verum paucissimi illuc perveniunt;* quia hoc desiderium non transit in efficax propofitum, id est, quia operibus non exequantur, quod animo exoptant: *Operis voluntatem confirmare operibus.*

Igitur bene memorandum, in quo consistat efficacia propofiti.

2. **Propofitiis.** Quibus indicitis possum ergo desumere, propofitum, quod in confessione concepti, esse revera efficax & sufficiens ad sacramentalem gratiam percipiendam? Id enim vero in presentiarum explicare decrevi; Audivimus ultimo propofitum pro confessione requiritum debere esse serivum, debere esse univertale, debere esse efficax, jam operæ pretium erit discutere, quibus signis seu indicitiis hæc ipsa propofiti efficacia se prodere soleat; nimirum signum si non unicum saltem principale propofitum est, si operativum. Audite quomodo, & Favete.

§. I. Nimirum non consistit in verbis.

3. **Confirmatio.** Dico itaque primo: efficacia propofiti non consistit in solis verbis, quibus penitens in confessione emendationem promittit, dicens: *Ita ita auspicabor vitam meliorem;* Non! non amplius peccabo, & que sunt similia. Populus Israeliticus contempore, quo in Ægyptiaca servitute detinebatur, erat valde secundus; quippe iteratis prolium generationibus adeo fuit auctus, ut numerus Israelitarum ad sexcenta hominum millia excreverit. (Exod. 1.) Rex Pharaos vifa hæc multitudinem haud parum anxius metuebat, ne populus successu temporis arreptis armis jugum excuteret, aut omnino se septro privarent, ideo præcepit, ut omnes Israelitarum masculi, quotquot deinceps nasci contingeret, sine mora in mari & fluminibus suffocarentur. Quid autem præcepit de isemelis? vivere eis permittere, utpote a quibus nihil periculi formidabat.

E

Per

Per populum Israeliticum intelligere licet peccatorem, qui dum in servitute peccati detinetur, ad liberatum filiorum Dei, hoc est ad gratiam aspirans facrum confessionis tribunal subintrat: videt id quidem infernalis Pharo, verum cum experitur, quod poenitens tantum scemellas pariat, id est mera verba, quibus emendationem sine secuto effectu promittit, parum angitur: permittit illa pro libitu multiplicari: at vero cum conspicit, quod poenitens masculos in lucem ead, id est opera, videlicet occasione fugiendo, pristinis amicitis valefaciendo, pravos socios desiliando, corpus mortificando, & alia pietatis exercitia multiplicando, & plura alia faciendo, tunc enim vero regno suo tinet, omnemque laborem adhibet, ut illa opprimat, & extinguat. Ita figuram hanc scripturificam explicat & applicat zelosissimus quidam Verbi Divini Praeco, (Faulus Segneri Hom. Chr. p. 3. dist. 14. n. 14.) inquit, verba scemella sunt, at facta masculi, quos demon odio persequitur tam infesto, ut ne unum quidem servari permittat. Mi Christiane, ponite confessorio aureos montes, oppugnora tuam fidem ac auctoritatem, verba hęc sunt, scemella sunt, regnum diaboli nisi exinde finitri patietur, nisi postea executio tua promissionis opere subsequatur. Non est perfecta voluntas, subnectit Doctor Angelicus, 1. 2. q. 20. a. 4. in c. nisi sit talis que opponatur data operum.

Id quod assero, multo magis verum est de illis peccatoribus, qui ex ipsa loquendi formula in confessionali fati manifestant, quod finire non agant, & peccatis suis adhuc vivaci affectu adhaerent: talis generis sunt, qui suam emendationem certę conditioni aut eventui, alligant; venit forte ad sacrum tribunal juvenis femina haud saae casta: interrogat sacer Judex, ratumne habeat a turpi quizu & commercio desistere? Illa, si Deo placeat, inquit, corrigam vitam: si virum tantum habere, non redibo ad alijna flagitia: si ille me porro non sollicitus, tunc ipse non casto vitium est. O Mili feram te! illud si, si manifestum indicium est tuae inefficacis voluntatis: necesse est decernere sine ulla conditione abstinere a scelere, si ve teneat & provocet, five non provocet sceleris focus. Necesse est, ut quidquid deinceps accidat, quidquid insidiarum fruatur, quidquid contra moveatur, animi tui decretum firmum ac inconditum stet, non subnixum fulcris tam dubiis, quę tam parum voluntatem tuam fulciant, quam parum domus ad calum jam prona arundinibus sustentatur.

Hujus ejusdem furoris sunt illi etiam pleudo-poenitentes, qui peccata sua quantumvis atrocitā millenis excusationibus dealbant, & cum aliud non suppetit, quod opponat, crudum illud Non possum erudant: Non possum caste vivere, non possum resistere, non possum inimico reconciliari, non possum a iuramentis abstinere; quibus loquendi formulis

clare produnt, quod nihil minus quam vite emendationem cogitent, utpote quam pro re impossibili habent. Mi Bone! objectionem hanc tuam dudum emphatice refutavit Gentilis Seneca, Epist. 117. inquit: Non posse presentium, & nolle in causa est. Verum audi quid michi incidat: In celebri illa urbis Ostende obsequio militum nonnemo pessima blasphemandi assuetudine eo deductus erat, ut palam profiteretur, non posse se a tam pravo vitio desistere. (Pompejanus de amor. Div. p. 3. c. 17. §. 3.) Idem est deinde, ut gravi inopia pressus, & vite subsidii destitutus, a secessit quoniam stipem rogaret. Bene est, Refugit Sacerdos, si tantum tibi est animi, ut unius horę spatio me sequi, & ab omni interim blasphemā abstinere velis, en hunc tibi aureum dabō. Miles conditione accepta sequitur sacerdotem, qui ex destinato consilio per media castra, aureum erecta manu praefrens illum duxit: id ubi omnes militum ordines cum ritu spectabant, sequentem & aurea illecebra tractum militem millenis ludibris ac fanis prosequerantur, ille tamen tam ingomitoque habitus, ut identidem ad solitas blasphemias simularetur, non prorupit in illam, linguam non solum fransans, sed iterum, iterumque admodum, ne pravo illo more sacrilegas voces effunderet, & aureum perderet. Hunc ergo ut Sacerdote accepit, simul ab illo admonitus, agnosceret, posse corrigi inveteratum consuetudinem, dummodo serio velit. Id ipsum tibi inculcatum volo, mi Christiane: tu in sacro tribunali ad vitam meliorem admonitus continuo oggannis illud: non possum; & ego dico tibi, si singulis vicibus, quibus in peccandi periculum incidis, vellem tibi unius auri congiarium appromittere, nullus dubio, quin multa, quę impossibilia iactas, a te impetrarem. Tua ergo est obligatio, ut si quidem serio ad emendationem, & salutem aspiras, tantumdem pro amore Dei facias, quantum faceres pro amore pro lacto; ad hoc enim pluribus haud opus est, quam quę voluntate ait S. Chryostomus: Prolog. ad Evangel. s. Joan. fed quali voluntate Respondet, pergitque S. Doctor: Non voluntas, & vulgari, sed exquisita.

§. II. Sed maxime in operibus.

Jam explicato, quod efficax propositum in verbis & puris promissionibus poenitentis consistere non possit, dico secundo, efficacia hujus propositi maxime elucet ex operatione, id est ex practico conatu post peccatum confessionem serio pugnandi contra vitia. Vis scire, mi Christiane, utrum in confessionibus tuis tale propositum habueris, quale Dominus Deus requirit, alloquere teipsum hoc modo: Jam tot & tot annis in luto impudicitie haereo, quid egi, ut inde emergerem? Jam tot, & tot annis, cum ludendi, aut litigandi fe offert occasio, in terribiles blasphemias erumpo, quid egi, ut hanc interorum linguam loqui detul-

fecerem?

rem contra inimicum in corde foreo, quid egi, ut Divina Bonitas me ab hac animi peste liberaret? sic inquam teipsum alloquere, & si inrenias te nullo alio ariete hęc vitia oppugnasse, quam eo, quod stitis temporibus ad sacrum conscientia arbitrum te deluser accu-faveris, figum est, quod tua voluntas non fuerit seria & efficax. Quod si autem deprehendas, te pro victoria horum scelerum jejunia, elemosinas, corporis castigaciones, prolixas ad Deum preces, aliaque opera suscepisse, tunc enimvero credam, quod sincere cum Deo agas, & vite emendationem serio proposito decreveris. In hunc sensum ait S. Chryostomus, hoc est, Operis voluntatem vel applicare: in confessione habes propositum vitandi peccata, & hęc est voluntas; post confessionem debes vitare peccata, & hęc est applicatio voluntatis ad rem. Operis voluntatem vel applicare.

Inter ea autem opera, ex quibus efficacia propositi arguitur, illud singulariter est, ut remedia a confessorio praescripta diligenter adhibeantur & applicentur; quemadmodum enim vulneratus, si emplastra periti archiatri recipiat, sanitatem corporis non acquirat: ita peccator, si salutaria confessorii monita negligat, censetur non optare serio sanitatem animę. Ad sanctum Bernardinum Senensem (Advas. p. 3. instr. 13. n. 5.) quondam accessit inveteratus peccator, qui ab obscenis voluptatibus abstinere sibi impossibile dicebat: conabatur sanctus modis omnibus illum ad frugem reducere, arguendo, obsecrando, increpando: sed cum olem & operam perdens haud aliud responsum extorqueere poterat, quam illud: Non possum; tandem vehementius instans aiebat: Quofo, mi Bone, quandoquidem cum Deo pacem inire non vis, saltem inducias pacifcere, & amore Crucifixi Redemptoris triduo continens esse promitte. Promittit poenitens; Elapsis tribus diebus S. Bernardinus ad eum ventitace apercontari cepit: quę esset consilium? Optime respondit ille; quamquam enim haud modicam me ipsam vincendi difficultatem senserim, peccata tamen victoria stetit. Laudetur Deus, subintrabat Sanctus; verum ecce, nonne terrissime amas Immaculatam Dei Genitricem? Amo, aęe ergo, & quoniam digna est, hujus amori alterum triduum consecra; Aęre consenti peccator, sed tandem consenti. Finito iterum hoc termino rediit Sanctus, quassivique, qui se haberet? Habeo me optime: potui quod dudum me posse deponi, nimirum caste vixi; Laudetur Deus, exclamabat iterum Bernardinus; ah! quis nescit, quanta beneficia ac obsequia nobis contulerit sanctus Angelus Custos? nonne id gratitudinis meretur, ut tertium illi triduum impendas? fit in nomine Domini; tentabo & tertium luctam, aiebat poenitens; atque dum id egi, sensit libidinis ardorem nonabiliter refrigerare, atque gratia Divinae robur adeo in se augeri, ut absque sin-

gulari difficultate voluptatum victor evaderet, proinde finito termino dierum dixit ad suum sanctum Confessorium: Nolo amplius inducias cum Deo, sed pacem; fixum ratumque est potius mori, quam vel unica vice repetere pendendam meam consuetudinem. En mi Christiane, quam salutariter conducant remedia a confessorio praescripta. O utinam hac sancta industria uterentur illi, qui in peccatis inveterati sunt; hoc certe conatu ac usu fe militi & principaliter Deo probarent, quod serio cupiant & peccatis emergere, quod serio cupiant emendari, quod serio cupiant salvari.

Quare fortasse: an ergo ille peccator, qui post confessionem demum ac iterum in vetus peccatum labitur, atque hanc ipsam relapsam jam tum in ipsa confessione valde probabiliter praevidet, non verum habuisse propositum, & consequenter Sacramentum sacrilege percipisse censendus sit? Digna est responsio hęc questio, ne dum malum propositum culpa, simul omne bonum propositum evertam. Nota igitur mi Christiane, in anima tua sunt distinctę duę potentie, intellectus, & voluntas: intellectus peccatum cognoscit, voluntas peccatum detestatur: potest igitur voluntas serio & efficaciter peccatum detestari, licet intellectus judicet, te in pristinum peccatum prolapsurum, & id revera etiam post confessionem vel obfragilitatem vel ob vehementiam tentationis contringat. Explico rem a simili; Generosissimus quidam Bellidus, cum videt imminenti sibi hostem, exercitum suum in arietem disponit ad committendum cruentum praelium: Quero jam, iste Bellidus estne certus ac securus de consequenda victoria? Nulla ratione, imo plenus est timore & anxii curis, dum considerat periculosam bellidus aieam, & fortunam instabilem. An hac de causa non habet firmum propositum consequendi victoriam? Profecto habet; nam pro illa pugnat. Ea mi Christiane, qua ratione voluntas potest habere firmum non peccandi propositum, est intellectus contrarium metuit. Neque putes supervacaneum, aut inutilem esse hunc ipsam intellectus timorem, eo enim commoveri debemus, ut agra nostra fragilitate confortatum Dei gratiam exiis precibus imploramus; quia infirmiores sumus blasit infirmulis, qui iterum iterumque cadunt, nisi nutriciam manu succolentur. Quod si vero, ut in priori similitudine pergant, supremum ille Bellidus viso hostium adventu in convivia, in ebrietates, in venationes ac recreationes effundatur, & nullam omnino futuro certamini dispositionem faciat, quis non arbitretur, illum si ex exercitus esse proditorem? Parem in modum si peccator post confessionem adeo sui securus vivat, ut licet insidias infernalis inimici satis advertat, tamen in jocos, in mugas, in pristinas familiaritates, & occasiones proterfonis pessimas libere sese ingerens nulla omnino emendationis remedia usurpet, & nullam morum mutationem profecerat, imo vix praterlapsa una vel altera die

iterum tam niger sit, quam unquam antea fuit, quis credat, Deum immortalem! quis credat, illius voluntatem in confessione fuisse rite difpositam ad detestandum suocere & efficaciter peccatum? Percipite, qualem mutationem feria penitentia post se trahere debeat in eventu omnis ætatis memoria dignifimo.

9. Hugo Hetruriz Princeps Serenissimo Othonum sanguine procreatus (P. Segneri loc. cit.) pueritiam sub institutione pie Matris Villula magna vite innocentiæ transegit. Sed dein blandientis fortunæ illecebris in transverfium actus multiplici juvenentum suam libidine fœdavit. Inter hæc tamen flagitia pietatem in Deiparam Virginem constantem fovit, eorum in morem, qui Mariam a Jesu separatam cupiunt, fibique las esse putant, fructum contumeliose tractare, dummodo arborem reverentia ac honore colant. Hoc tamen ipsum tam mancum Deiparæ colendam studium Hugoni saluti fuit. Venatum aliquando egressus dum haud procul Arni valle oberrans, fatigatus & sitibundus levamen circumspiciat, puellam repente obviam habuit formam supra humanam, quæ calathum illi offerebat fructibus quidem præstantissimis plenum, sed adeo fordibus, ut nauseam aspectanti moverent. Hugo manum extendit, fructum aliquem prehensurus, sed mox emaniibus demouelabam fuit, oculis & stomacho tantam sparcietem averfantibus. Talis est (respondit cali Dominæ hoc sub schemate Hugoni se fistere dignata), talis est tua in pie pietas, bona quidem in te ipsa, sed vite tue fordibus pessime conspurcata. Hæc dixit, & videri desit. Tam plena amaris hortatio id utique efficere debebat, ut Hugo scditatum suarum pertalus purius sanctitatis posthac Virgini Matri serviret: sed ea effectum est nihil; nam etsi castus esse vellet, cum tamen & juvenum lascivorum confortibus & sensum oblectamentis confectus iterum ut prius, mox iterum laxatis cupiditatum frenis esse cepit, qualis fuerat: unde necesse fuit, ut Virgo Mater potentioribus mediis refractarium compellere. Cum iterum venationi in Monte Senario operam daret, subito densa nubecalam eripuerunt, tanquam effusus imber de celo cecidit, ut Hugo missa venatione de latibulo circumspicere cogereetur. Ad proximum igitur speculaculum contendit, & ecce lunestissimum spectaculum se illi offert! fornax erat ferraria, circa quam nigerrimorum fabricorum manipulos, qui femioidi extrahabant et flammis non ferrimas, sed capita, corda, crura, alique hamorum corporum membra, quæ incendi imposta horrendis sibus contundeantur: Hugo primum hos fabricos esse veneficos credebatur, quæ in eas montis latebras se abdiderunt, quare gravissimis in eos verbis invecit, & tanta se flagitia severissime ultimum professus est. Hæc dum ille minax loquitur, fabricorum aliquis ad os speculaculi accedit propius, & parcius ista, inquit, iustitia enim Divinæ ministri sumus, & his suspensus mactatum mortales aliquos obsecrans vo-

luptatibus olim deditos, expectamusque prope diem Hugonem quempiam Regionum iustitiam Principem, qui & ipse, ubi in manus nostras venerit, libidinum suarum penas hæc superincude dabit. Hæc videbat, hæc audiebat timens ac tremens Princeps, & a spelæo ad suos rediit, alius plane visus est, quam antea fuit; obfirmato enim ad fugiendas hæc penas, quas comminantem per hæc speetra Deum audierat, animo statuit, feris sacratioribus sua palam flagitia in urbe Florentina fateri. Quare inter Ravennatem Episcopum, qui tum forte sedis Apostolicæ legatus aderat, & Eustachium Præsulem Florentinum medicum ad summum eius orbis ædem ibat, istud identidem admirabundus, qui ex tota vicinia confluerat populo ingens, qui ex tota vicinia confluerat populo ingens, Hugo posthac non erit Hugo: Hugo posthac non erit Hugo; nec aliter fecit, & dixit, in alium plane hominem mutatus.

10. Epilogus. Jam mentem, mi Chistiane, ad hæc verba advertite: Hugo posthac non erit Hugo: horum enim causa totam hanc narravi historiam. Hic est potissimum Penitentia & sinceritatis effectus, ut constantem & inviolabiliter decernas posthac non esse, qui fueras dicentis, posthac non amplius ero lascivus, posthac non amplius ero vindicativus, posthac non amplius ero fœderati illius conforti complex, & que sunt similia: ita necessesse, inquam, ut post confessionem loquaris, & quod decreverit proferes exquavis, fugiendo deinceps loca periculosa, facris penitentia & Eucharistia mysteriis crebrius utendo, opem ac patrocinium tutelaris Angeli, sanctorum calium, ac præcipue Virgineæ Matris invocando, & omnia remedia a confessorio præscripta diligenter amplectendo. Atque sic demum clicis genuinum propositum, qui effectus voluntatis firmæ, non vacillantis: si cum hoc confessiones tuas peragas, securus esto tam in vita, quam in morte, & quamcumque relatiæ contingat, non est quod angaris; quia non vitio confessionis, sed humane mutabilitatis, & instabilitatis id factum esse confendum est. Deus Optimus Maximus faxit ut hæc doctrina quam hodie propofuit, altissimas radices in animis auditorum meorum agat; quæ indubitanter perfulas sum, si millena confessiones inter Chistianos facile sunt, ad minimum quingentas taliter fieri ex defectu veri propositi, quod vera, sicut demonstratum est, non in verbis, sed in operibus consistit. Amen.

Dominica III. Quadragesima.

CONCEPTUS XX.

De necessitate, facilitate & utilitate confessionis Sacramentalis.

Et cum eiecisset demonium, locutus est mutus.

Luc. 11.

Diabolus impudens satagit confessionem.

1. Magna est infernalis inimici in hominem, quem possidet, crudelitas; miseris enim ille homuncio, quem sanctus Lucas in hodierno Evangelio dicit mutum, teste sancto Evangelista Mathæo c. 12. fuit etiam cœcus, atque quod duplex hoc infortunium non eiderit, qui astutissimo huius utriusque sensus, videlicet oculorum & lingue officio illum privavit, ex eo factum patet, quia miser homo, quamprimum infernalis infessor Divina Redemptoris virtute liti expulsi, mox & videre, & loqui cepit. In sensu morali eandem tyrannidem exercet Damon in peccatore; cœcus illos facit, ut peccati fossiditatem, & damnationis, in quo versatur periculum non videt: mutus reddit, ut in infelicissimo statu suo Dei auxilium non imploret. Quotiescunque igitur Benignissimus Deus ex infante Bonitatis, ac Misericordiz suæ abyssi peccatorem ad penitentiam vocat, toties hodiernum Chistii miraculum renovatur, ait Venerabilis Beda, in Lucap. Mansi in Exar. in hod. Ev. v. 14. quæ verba sunt. Quod tunc quidem carnaliter factum est, sed & quædam complevit in conversione creditum, ut expulso primo demone facti lumen afficiant, deinde ad laudes Dei læticia prius ora laxentur. Ostendit mihi peccatorem, qui operante Dei gratia intrinsecus in animo tactus dolore fam computationem de commissis concipiat, dein in sacro tribunali coram sacerdote sincere confessione sese accusat, & ego de illo pronuntiabo, quod S. Hieronymus ap. Corn. a Lap. in Matth. 12. v. 22. de hodierno emergimento effusus est: *caus videt, manus loquitur, possessio a demone liberatur*. Hæc cum ita sint, plane mirari haud fas possum, quod hæc ipsa Sacramentalis confessio, quæ tam grandia homini beneficia præstat, tanquam lex nimis ardua & fere impossibilis usque adeo impugnetur, & nauseæ habeatur. Sunt aliqui qui dicunt, confessionem non esse necessariam, ita loquuntur Hæretici, qui illam tanquam inventam poporum, & ous absque auctoritate Divina impostum expulsi: alii dicunt, eam esse valde difficilem, ita loquuntur inveterati peccatores, qui arcana sua & sæpe fœdissima scelera coram sacerdote proferre impossibile dicunt. Denique alii dicunt, saltem illam non esse valde utilem, ita loquuntur, tepidi Chistiani, qui saluberrimum hoc

Sacramentum rarissimo & vix semel in annum usurpant.

Hæc bene considerandum est.

2. Probatio. Proinde, priusquam in nostra instructione ulterius progrediamur, operæ pretium esse duxi contra triplicem hunc errorem de necessitate, facilitate, & utilitate confessionis Sacramentalis agere, declarando: Confessionem esse necessariam, confessionem esse facilem, confessionem esse valde utilem. En materiam, & divisionem hodiernæ dissertationis. Attendite: Favete.

§. I. Confessionem esse ad salutem necessariam.

3. Confirmatio. Confessio Sacramentalis ex institutione Divina est ad salutem necessaria: ita contra Hæreticos non tam ego, quam Tridentina Synodus sess. 14. Can. 14. adiuncto excommunicationis fulmine decernit: *si quis negaverit confessionem Sacramentalem esse iure Divino institutam, vel iure Divino ad salutem necessariam, anathema sit*. Et ratio huius veritatis videtur esse convincens: Incarnatus Dei Filius post gloriosam resurrectionem suam apparuit Apostolis, & postquam infuflatione halitus illis dedit Spiritum sanctum, dixit ad eos. (Joan. 20.) *Quorum remiseritis peccata, remittentur eis, & quorum retinueritis retenta sunt*. Quibus verbis iuxta communem Ecclesie sensum illos eorumque successores constituit sacros iudices, collata illis potestate discernendi inter peccata, quantum remittit & quantum retineri mereantur: atqui si peccatores tanquam rei his iudicibus sese subicerent, & conscientia suæ causam aperire tentarent; quid enim remittere? quid retinere? quam sententiam ferre? quomodo inter dignos & indignos discernere possent sacerdotes sine confessione? Si Romanorum Imperator hodie mihi ius ac privilegium condonat de certis mercibus colligendi vestigalia, eo ipso tamen obligat Mercatores, quæ eas merces vehant & revehant, ut de illis vestigalia mihi solvant. Parem in modum cum Dei Filius sacerdotibus potestatem contulit iudicandi super peccata fidelium, eo ipso fidelibus obligationem imposuit de his peccatis sese accusandi; hæc enim sunt correlativa, quorum unum sine altero subsistere non potest.

4. Confirmatio alterum ex continua & universalis præxi Ecclesie, quæ omnibus facilis ab ipsis Apostolorum temporibus usque in hanc horam confessionem necessariam esse iudicavit, & fidelibus præcepit. Etenim confessio Sacramentalis jam primo post Christum seculo in usu fuit; quippe S. Dionysius Discipulus Pauli, qui eo tempore vixit, acerbe oburgavit Demophilum Monachum, eo quod sacerdotem, ad fontem gratiæ ac Misericordiz redeuntem, non absolutum rejecerit, inquit: *Cum ille veniendo faceret se ad peccatorum remedia querenda venisse, tu cum contra disciplinam ordinem -- venulisti*. (S. Dionys. Ep. 8. ad Demophil.) Confessio Sacramentalis etiam altero post Christum seculo

in usu fuit; quippe Tertullianus, lib. de poenit. qui eo tempore vixit, id aperte testatur in libro, quem scripsit de penitentia: Et Origenes in Levit. hom. 2. ejus coartatus expressit ita habet: *Est per penitentiam remissa peccatorum, - cum non erubescit Sacerdoti Domini indicare peccatum suum, & querere medicinam.* Confessio Sacramentalis estiam tertio, & quarto post Christum saeculo in usu fuit; testes sunt S. Cyrillus tract. de lapsis; & Basilii, quorum primus clarissimis verbis id exprimit ait: *Confiteantur singuli delictum suum, cum adhaec, quid loquitur, in saeculo est, dum admittit eius confessio potest, dum satisfactio cuiusque & remissio facta per sacerdotes apud Dominum grata est.* Sic eadem confessio utique ad nostra tempora singulari saeculo fuit continuata; unde clarissime concluditur, iuxta regulam S. Augustini, eam obligationem, cuius origo nascitur, imo ab ipsis Apostolorum temporibus ad nos derivatur ab ipso Christo fuisse latam, & ab Apostolis promulgatam. Oblatrant quidem Haeretici dicentes, confessionem esse inventum humanum: verum offendant, ubi, quando, sub quo Pontifice, a quo Concilio fuerit instituta, precepta, & primitiva practicata? haec inquam offendant, & Dominus Bellarminus T. 3. de poenit. l. 4. c. 6. & sequ. vicissim illis demonstrabit, hoc onus confitendi peccata etiam arcanissimis cogitationibus commissi, cum Reges, Imperatores, Principes, & ipsi Pontifices sese subjiciunt, ne quidem potuisse imponi ab auctoritate mere humana.

5. Urgeo argumentum, Si confessionis lex esse mere Ecclesiastica, tunc summus Pontifex haberet potestatem in ea dispensandi: si haberet potestatem dispensandi, sciretur falsam esse aut altera vice ex gravissimis rationibus, cum summus Mundi Principibus dispensasse, prout multoties factum est, & hodieum sit in jejuniis, in impedimentis Matrimonii, in celibatu sacerdotum alique legis Ecclesiasticae: Memini me legisse de Chamio Chinarum Imperatore, qui antea primum sacrum visit, quod saepe lapsus Catholicam Religionem se amplectantur, eamque toto regno propagaturum promiserit, dummodo ab ardua confessionis lege eximeretur: quamvis igitur haec totius amplissimi regni conversio, & lacrum tot millionum animarum fuisset opera pretium, adeo tamen ille voti compos factus non est, ut ne quidem fieri poterit. Quid sequitur? Sequitur, quod quia summus Pontifex nec cum hoc Imperatore, nec cum ullo unquam Principe, imo nec secum ipso dispensavit, ne quidem possit dispensare, consequenter quod lex confessionis non fit Ecclesiastica, sed Divina. Res est sole clarius, ideo desino pugnare contra Haeticos, & ergo ad alterum punctum.

6. Confessio Sacramentalis non est difficilis, multo minus impossibilis, sed juvanda & fa-

ta.

ta. celis. Ita contra inveteratos peccatores: ut probationem capiat, percipit quod Maffeus de rebus indicis enarret: Infernalis animarum praedon, qui sicut generatim teste Tertulliano, de coron. Mil. c. 7. simia esse operum Dei, ita speciatim mytherii confessionis in barbaris regionibus, ubi plenum olim dominium exercuit, amulatur extitit. In Japonia regno idololatricae altissima erat rupes, ad quam miserandis idololatrae non tantum e vicinis, sed & dislitis regionibus, nonnunquam itinere sex aut septem dierum inter panis & aquae jejuniis itinerari, & ibidelictorum confessionem non Deo, sed demoni deponere debebant. Cum per periculosos anfractus in apicem montis claudisunt, excipiebantur ab aliquo demone; humana quidem sed desarmi specie, ibi in faciem humi procerdere, & de omnibus delictis accuratum examen instituire debebant. Tum dircebantur in supremam montis cacumen, & in scutella instar bilancis supra precipitum prominente collocati peccatorum confessionem in praesentia hominum, & demonum facere cogebantur. Si miser homuncio hic in sublimi aere pendulus omnia peccata sine furo & dolo latebatur, in cacumen montis retrahi & liber dimitti, si vero unum aliquid subdicebat, aut dissimulabat, in profundum proiecti, & in mille frustra collidi solebat. O bone Deus! sic idololatrae olim demoni confiteri debebant, & quidem sine fructu, sine peccatorum remissione sine aeternae retributionis mercede? quid dicent miseri isti in ultima die ad Christianos peccatores, qui confessionem eorum uno sacerdote factam, & factam in ordine ad impetrandam veniam, factam ad propinquandum Deum, factam ad consequendam salutem tanquam onus importabile reputarunt? Eheu! quid illi dicent, & quid isti respondebunt?

7. Verum quid ego has demonis imposturas, & idololatrarum deceptiones enarso; audiamus quid moris fuerit in primitiva Ecclesia, & primorum Christianorum penitentiam cum nostra conferamus; Ibi Christiani delicta sua quantumvis enormia publice eorum populo facti debebant, & dein iuxta diversitatem delictorum proportionata illis penitentia injungebatur: haec penitentia ordinario in his, & similibus punctis consistebat. Primo hi penitentes abrasis toto capite capillis pallato habitu vestiebantur, & a fidelium consortio separati vel inter catechumenos relegabantur, vel in domo penitentibus destinata includebantur, prout testatur Tertullianus ad Bellarm. T. 3. contr. tract. de poenit. l. 1. c. 22. & sanctus Gregorius Thaumaturgus in epist. Can. Secundo quando factis Dominicisque diebus fidelis populus templum ingrediebatur, illi ante fores stare, & ab introitibus precum suffragia pro humiliter rogare debebant. Tertio, non fas illis erat templum intrare, nisi post edita aliquando seria emendationis signa, & tunc quidem in remotissimo templi angulo iuxta fores

flare debebant. Quarto, ante tempus absolutionis non illis licuit ad sacrosanctam Communionem accedere; hinc sanctus Cyprianus l. 3. ep. 8. Item sermo de Lapsis suo tempore quid buldam, qui huic ordinationi contravererunt, graviter indignatus est, iniquis, quod corpus Domini invasissent. Quinto, (S. Leo Pont. ep. 97. c. 12.) interdum a sacerdotio, a Matrimonio, item ab officiis publicis tam in bello, quam pace in perpetuum excludebantur, qui inosi intra tempus penitentiae morti illos contigit, etiam Sacramento extremae unctionis privati solebant. Sexto, (Innocent. l. 1. ep. in ep. ad Decret. c. 8. Concil. Paris. sub Lud. & Leo. l. 1. c. 3. Paenitentia in parvo, sub poenit. Concilium Sacram. 4. cau. 8. c. 81.) non illis licuit in Sacramento Baptismi aut Confirmationis patriam agere, nec in publicis balneis per more illorum temporum, aut in convivio etiam invitatis comparare, sed loco hujus domi in cinere & cilicio orationibus ac jeuniis continuo vacare, in sepultura mortuorum servire, & interdum inatrio templi coram sacerdotibus prostrati ac peccatorum veniam implorare debebant. Ita rigorose cum penitentibus in primitiva Ecclesia procedi solebat, & haec penitentia nonnunquam ad complures annos, imo ad totius vitae aliconfinuabatur, cuius ultimus paradigma habemus in quodam Adolpho, qui uxorem suam interfecit; (Dei. caus. 33. 4. 2. c. admo. n.) Romanus Pontifex Stephanus, hujus Nominis Quintus, postquam illi enorme flagitium maxima austeritate exprobravit, dein penitentiae loco illi precepit, ut vale dicto Mando in monasterium secederet, ibique sub directione Abbatis humilissimi penitentiae ac obedientiae exercitiis Deo pro merita aeternae damnationis pena satisfacere studeret. Quodsi vero in saeculo perseverare mavis, ajebat Pontifex, tunc volo & jubeo, ut a vino, & quovis potu inebriante, item ab usu carnium exceptis solis Dominicis Nativitatis & Resurrectionis diebus, in perpetuum abstinere volo & jubeo, ut nunc manum deseras, nemini licent moves, uxorem alteram non nuda cas, in convitiis & iis locis ubi genio indalgetur, naquam compares, sed loco horum in vigiliis, in jeuniis, in elemosynis vitam trahas: volo & jubeo, ut in templo a fidelium consortio separatus, retro populum in extremo angulo stes, & sacrosanctam Dominicis Corporis communionem tota vita nunquam nisi in mortis articulo, si occasio tulerit, sumere praesumas.

8. Deum immortalem! quantus erat in primitiva Ecclesia penitentiae rigor? dicite, mei peccatores, si hodieum in usu esset tam severa scelerum castigatio, eheu quanta essent vestra lamenta, quanta querela, quanta tergiversatio. At nunc postquam Ecclesia, ut pudenda nostrae tepiditateri cederet, hunc ipsam rigorem subulsi, nunc postquam ad Sacramentalem penitentiam nihil aliud requiritur, quam peccatorum arcanissima eorum uno sacerdote accusatio, nunc postquam pro gravissimis scelerebus levissimas satisfactiones

De necessitate confessionis. 75

injunquantur, judicate num prudenter agat, qui de amabilissimo hoc justificationis remedio conqueritur? Hujus lenitatis figuram nobis Divina Mundi Redemptor dedit per parabolum filii prodigi: (Luc. 15.) Miserimus hic bonorum pauperiorum decodor, cum in alienis regionibus utique ad siliquarum clarum depauperatus est, extrema necessitate pressus, oboleto, attritis, & difficilis vestibus ad domum patrem suum rediit. Amantissimus Pater ubi nudum ac inespem filium confexist, mox a famulis afferri vestimenta & miserum cooperiri precepit. Per hanc parabolum prafiguratur id quod in confessionis sacramento contingit; per illum prodigum significatur penitens, qui per peccatum bonis celestibus privatus, & meritorium lauro hinc utique collecto exutus totus quasi nudus in sacro tribunali comparet: per vestimenta intelligitur gratia Divina, per famulos subaudiuntur sacerdotes. Sed quae, quare non convocata fuit tota familia, ut filii nuditatem, & patris benignitatem inquireretur? Hoc noluit parens: sufficit famulos nuditatem, ac miseriam filii fuisse intuits, praeter hos non voluit patrem quampiam esse concium. Ita hanc figuram interpretatur Eruditissimus Dilaicus de Celata, in preclara Eruditissima Dissertatione de Celata, in Judicia c. 8. §. 22. cuius verba sunt: *Nemini licet filii delictis & nuditate, vultuque filii sciant, nemo sciat alius, ita est; ait Benignissimus Deus, nemo sciat alius, quam famulus meus confessorius, quam miser, quam inops, quam nudus sit filius meus prodigus, quem ego ex infinita Bonitate ac misericordia mea ad primum filiationis dignitatem volo recipere.* Verum demus confessionem non carere aliqui difficultate, nonne haec difficultas alleviari, mitigarique debet per grandia emolumenta, quae exinde resultant? Omnino debet; Quam autem sunt ea emolumenta? Ad tertio puncto explicandum jam venit.

9. Confessio Sacramentalis non solum est necessaria, non solum facilis, sed etiam homini Christiano perquam utilis, id est grande esse emolumentum tam particulare paenitentem quam universale toti Ecclesiae. Adeoque postquam hic cum Concilio Tridentino ap. Barziam serm. 66. n. 5. exclamare: *Ipsi hominum confessionibus dignificatis gratias quidem videri possent, nisi tot, tantisque commodis levaretur.*

10. Quodnam est bonum particulare, quod ex confessione in penitentem redundat? an remissio peccatorum? an tranquillitas conscientiae? an retransratio congenitae nobis superbiae? an fidei, spei, Caritatis, aliarumque nobilissimarum virtutum exercitatio? an Dei irati reconciliatio? an inferni exstinctio? an calidior reformatio? an gratiae Divinae inchoatio? an penae aeternae in temporalem commutatio? Possent quidem haec omnia prolixo eloquio dilaudare; verum omnibus his omnibus ea mihi utilitas praeter ceteris confessionem commendat, quam sanctus Apostolus Paulus innotuit: (1. Cor. 11.) *Sinof-*

multis dissuaderemus, non utique iudicaremur. Audite, quid ex his verbis eruat. Quisquis hominum grave unquam peccatum commisit, fructum in illo celando, opprimendoque laborat: quiddam loquitur, cogito, aut facio, necesse est, ut in lucem veniat vel in hac vel in altera vita, ea tamen differentia, ut si modo sacerdoti, qui Christi vices gerit, mea peccata facere appetiam, illa mihi in universali iudicii die neutquam in opprobrium, sed potius in gloriam sint celsura: totus mundus felicem dicit Magdalenam, Petrum, alioque peccatores, qui vere penitentiam egerunt: E contra si modo commissa crimina suppresso & occulto, in ille die cum immanis mundi populi, ac desperatione coram omnibus confitebor, ac deperatione coram quem decepi, confitebor in lucem protrahentur. *Si nosmetipsos iudicaverimus, non utique iudicabimur.* Dic modo, mi Christiane, quid ex utroque facilius, quid utilius est, coram uno homine, vel coram universo mundo erubescere? sed quid ista ex te interrogo? jam dudum loco tui respondit Augustinus, l. 2. de Visitat. infirm. c. 4. *Melius est coram uno aliquantulum verbis tolerare, quam in illo iudicii coram tot millibus hominum gravi reclusa denotatum subsistere.* En in quo levi victoria tui ipsius postis maximum malum, videlicet, maximam confessionem coram toto mundo redimere & extinguere.

11. Quodnam est bonum universale, quod ex confessione in totam Ecclesiam redundat? Est proba institutio, & administratio Christianæ Republicæ; ideo dicit Catechismus iussu Pii V. editus, p. 2. de peccat. n. 32. quiddam hoc tempore sanctitatis, & pietatis in Ecclesia confirmatum est, id magna ex parte confessioni tribuendum est. Per confessionem multa mala impediuntur, & multa bona procurantur, nam restituntur iniusta, deponuntur odia, conciliantur animi, impediuntur cædes, obedientia Regibus redditur, & magistratibus tam Ecclesiasticis, quam politicis eliminata e cordibus contumacia honor conservatur. Nihil non boni ex confessione oritur, quia ibi optima excubantur consilia, & efficacia contra peccatum remedia suggeruntur: ibi calcas subditur penitentia ad pietatis opera erga Deum, caritatis erga proximum, obedientia erga parentes & superiores, misericordia erga pauperes, iustitia & officii erga inferiores: ibi afflicta & contribulata mens solatiis, ibi perturbata consilium reperit. Unde mirandum non est, quod humani generis hostis, qui fidem Catholicam funditus evertere cogitat, per suos impietatis satellites, id est hæreticos Novatores hanc Christianæ virtutis arcem totis viribus oppugnet: quem in finem hi miseri sacrum tribunal calumiosius, ac blasphemis vocibus consueverunt, nisi ut perniciosissime suæ libertati fræna laxent, & tanquam equus & mulus sine chamo & freno in præcipitia, id est in libidines, in sacrilegia, in incantus & adulteria ruant? confessionem eliminare volunt, ut suo arbitratu vivant, omnique tam sacra quam profana, tam publica, quam

privata sub vesillo impietatis & impunitatis in confessionem redigant. Certe abrogata confessionis damna Lutherani paulo post felicem deformationem satis perpexerunt, prout testatur Dominicus Sotus, l. 4. sent. dist. 18. q. 1. a. 1. qui Imperator Carolo V. erat a confessionibus; hinc ex incluta civitate Norimberga ad Casarem missa est legatio, nomine civium rogatas, ut Casar Imperatorio iure Confessionem auriacensem denuo induceret; aiebant enim vel satis experiri, quod sua Republica post abrogatam confessionem legem vitis contra iustitiam, aliaque virtutes plus quam antea feceratur. Legatio hac cum ritu excepta, responsumque est, cum Lutherani confessionis legem, que a tota retro antiquitate Divinitus instituta credebatur, novissime sustulerint, non esse sperandum, quod eidem confessionis legi Imperatoria auctoritate late fe obsequiosius sint subiecturi.

12. *Epilogus.* Tu, mi Christiane, grates infinitas repende Deo tuo pro tam amabili lege, que sicut ad salutem necessaria, ita etiam perquam facilis est; Quodsi forte difficultatem ac nauseam sentias, percipe pro coronide, quid iuniori Tobie acciderit. (Tob. 6.) Quando cum Angelo comite ad ripam fluminis Tigridis peregrinabatur, subito ex faucibus immanis pitiscis caput exaltit, qui aperto rictu Tobie devoracionem minabatur. Cohortatus juvenis, sed ab Angelo animatus, mox generosis manibus brachiam pitiscis apprehendit, eumque in litus exiecit. Tunc ulterius præcepit illi Angelus, ut pacem exenteraret, & cor atque jecur secum fumeret: quare? quia sunt hæc necessaria ad medicamenta utiliter. En mi Christiane, quod initio horribile monstrum visum est, postea perquam utile medicamentum factum est: Par ratio fe habet circa confessionis Sacramentum; (Bara. serm. 56. n. 8.) tu putas illud esse terribile, esse difficile, esse insuperabile monstrum, & ego dico tibi, utere generosa resolutione, apprehende brachiam pitiscis, extirpa illud, & certe experieris, quod fit utilissimum anime tue medicamentum. Quando autem hanc piscem exenterare, volo dicere, quomodo confessionem ordinate peragere, & de parte ad partem progredi debeas, deinceps te edocebo, &c. &c.

Feria V. post Dom. III. Quadrage.

CONCEPTUS XXI.

De grandi Beneficio, quod Christus Dominus nobis contulit per institutionem Confessionis Sacramentalis.

Stans super illam imperavit febri, & dimisit illam Luc. 4.

Confessio Sacramentalis a Christo in salutem nostram instituta.

1. **P**ACE mea mirentur illi prodigiosam celestis Medici virtutem, qui hodie in urbe Capharnaum ades Simonis Petri ingressus, febricitantem ejus socrum in momento sani-

tati restituit; No: nego fuit ingens beneficium, quod maligna febris ad unum Divinæ vocis imperium continuo fugerit, & ita fugerit, ut agra sine mora de lecto fugere, & in fervido missus aut culline ministrare poterit. *Surgens missus ibi.* (Luc. 4.) Verum, ut sincere mentem meam aperiam, longe magis in admirationem me rapit excellentissimum illud Dei Beneficium, quod per hanc ipsam febricitantem ferioz curacionem symbolizatur. Et quodnam est hoc beneficium? Est illud, quod per sacramentalem confessionem nobis confertur: Quid sunt peccata nostra, nisi lethifera febris, dicitur sancto Ambrosio, l. 4. in Luc. c. 4. *Febris nostra luxuria est, febris nostra ambitio est, febris nostra iracundia est.* O quot infelices anime per has febres in mortem non dico temporalem, sed æternam datæ, & in inferat sepulchrum illatæ æternam datæ, & in inferat sepulchrum illatæ æternam datæ, qui curialis his animæ morbis Divinam virtutem in Sacramento Penitentis reliquit; offende mihi ejusmodi febricitantem, volo dicere, hominem peccatorem, qui contrito pectore in sacro tribunali confessionem peragit, eo momento, quod Vicarius Dei Sacerdos manum attollit, & verba illa profusa prodigiosa pronunciat: *Ego absolvo te, dicam renovari hodiernam miraculum, stans super illam imperavit febri, & dimisit eam.* Propterea, ut verum fatear, haud possum satis indignari tepidissimis illis Christianis, qui semi-hæretice sentientes confessionem tanquam intolerabile, & insupportabile onus toto corde avertant, que tamen, si rem ad prudentiæ, & pietatis tractum ponderare volumus, Dei Beneficium est præ multis aliis excellentissimum.

Est ingens beneficium celeste.

1. **Proposio.** Dubitas, mi Christiane? ergo in præsentiam hanc veritatem discutiam; Vis materiam & divisionem hodierni sermonis? Dico, confessio ingens Beneficium celeste est, si oculos reflectamus ad Christum, qui illam instituit: Confessio ingens beneficium celeste est, si oculos reflectamus ad penitentem, qui illam usurpat. Confessio ingens beneficium celeste est, si oculos reflectamus in ipsam confessionem, si que a Christo instituta est, & a peccatore usurpatur. En triplex punctum, quod hodie nostram exigit attentionem; Pavete.

1. **Sive illam consideremus ex parte Christi instituentis.**

3. **Confirmatio.** Confessio ingens beneficium celeste est, si oculos reflectamus ad Christum Dominum, qui illam instituit: Ita sonat prima pars; Nota mi Christiane, penitentia in quantum dicit seriem ex offensa Divinæ Majestatis conceptum dolorem ab origine Mundi per totum vetus testamentum usque ad tempora Christi Redemptoris semper ad remissionem peccatorum fuit necessario requisita: quanta igitur

tur fuit Christi Domini Bonitas, ac in miseros peccatores amor, quod in nova lege gratie hanc penitentiam ad rationem Sacramenti elevarit, in quo loco contritionis perfectæ fundatæ in sublimissimo amore Divino sufficit atrox extimoræ penæ quæsi, & consequenter ex tabula naufragii quasi commodissimum navim fecerit, qua possit peccator ad æternæ patriæ portum secure appellere? Profecto hæc Bonitas & Misericordia tanto est admirabilior, quanto ille ipse, qui a nobis fuit offensus, tam iussigne veniæ remedium nobis preparavit.

4. In terreno Principe prope curiosis virtutibus laudatur mansuetudo, & tolerantia injuriarum; ideo Philippus II. Hispaniarum Rex ob unicuique prodigium celebratur: scripsit usque in terram noctem prolixas ad Pontificem Maximum litteras, easque ephebo sabuladas dedit: ephebus diuturnis vigiliis lacatus ac demitricens loco pixidis arenariæ superit vaseculum atramentarium, illudque arripit litteras effundit. Rex non animo, non vultu mutato nil aliud ad hoc delictum reposuit, quam hæc verba: *Ergo exaranda est alio epistola, simulque ad mensulam confidens totam epistolam de nova descriptis.* (Segurii Hom. Chr. p. 3. Diss. 13. n. 7.) Hanc aquanimitatem, inquam, auctores summis precibus extollunt, verum ego puto laudatissimum Regem ideo ephebo errorem condonasse, quia vixit imprudenter ac involuntarie fuisse peccatum, ut quis est ille Regum, qui a subdito injuriæ data opera ac stulto sibi illatam æquo ferat animo? certe nullus! Non ita pridem in Gallis præcipue Nobilitatis Vir aristissimum viginti annorum carcerem perferre debuit, solum quia in quorundam Nobilium corona huius fatidens hæc verba protulit: Hæc nocte somniavi a me Regem interficere: tanti Magni Principis injurias faciant, ut etiam de istodem somnariæ crimen ducant. (Segurii ibid.) Quis igitur, quantaque est Bonitas, quod Rex Regum & Donius Dominantium rebelles ac proditores suos non tantum in terris toleret, verum etiam in gratiam recipiat, & hinc ipsi gratia recuperanda efficacissimum confessiois remedium subministrat?

5. Nique putes, mi Christiane, quod institutio huius efficacissimi remedii Christo Redemptori nullo laboris impendio steterit, sicut omnia indiscriminatum sacramenta dicuntur: *usa sanguinis Christi illa, certe particulariter sacramentum penitentia: ita nominari mereatur, tria enim verba, que in fine confessionis a sacerdote pronunciat infernum claudunt, & calum aperiant, Ego te absolvo, etiam contulerunt Incarnato Dei Filio innumeris injuriis, verberibus, spuis, & alapis: constituitur Incarnato Dei Filio septuaginta spuis, que sacratissimum ejus verticem dolorosissime perforarunt. Constituitur Incarnato Dei Filio sexies millenis verberibus, quibus in flagellatione innocentissimum corpus cruciatissime*

fit dilaniatum; confisterunt Incarnato Dei Filio tribus clavibus, a quibus tributorio in cruce suspensus, & incredibili dolorum abyssu demersus vivere desit. Hinc nimis quam verum est, creatione totius Mundi non esse tam grande opus Omnipotentis Divinae, quam fit justificationis peccatorum in Sacramento confessionis; quia ad Mundi creationem Dominus Deus majore conatu non indiguit, quam unico verbo, *Fiat*; dum contra ad justificationem peccatorum amarissimam passionem subit, & pretiosissimam vitam ac sanguinem dedit. Agnoscimus Christiane, quam grande beneficium sit confessio, quam Christus Dominus tui amore instituit? sed audi plura.

§. II. Sive ex parte peccatoris confitentis.

6. Confessio ingens beneficium celeste est, si oculis reflectamus ad penitentem, qui illam peragat: Ita sonat altera pars hodierni sermonis. Ut intelligas, quod ajo, mi peccator, eja fac mecum considerationem notata dignissimum. Peccatum, ut sit malum inter omnia mala maximum, facilitate tamen committitur; quia uno aspectu, unico verbo, unica cogitatione completur. Quando vero commissum est, dissimillime destruitur; quia ex omnibus creaturis existentibus & possibilibus nulla est, quae vim habeat illud abolendi. Si te integer mons obrueret, verum est, non eas tibi suppetere vires, ut solus eum excutias, teque ab incumbente mole liberes: quod si vero omnes montes, aut omnino aliquis Angelus conspicerent ad opem tibi ferendam, facile tibi viam aperirent. Non ita se res habet in peccato; Postea quod omnes simul Patriarchae, omnes Prophetae, omnes Apostoli, omnes Martyres, omnes Confessores, omnes Virgines, omnes Angeli, Archangeli, Throni, Dominations, Principatus, Potestates, Virtutes, Cherubini & Seraphini, verbo, tota Militans, & Triumphans Ecclesia simul omnes suas vires conjungerent, totus hic conatus minus sufficeret ad unicum peccatum destruendum, quam fornicae alicujus impulsus ad templum hoc commovendum. Qui in peccatum lapsus est, aeternum sub ejus pondere oppressus hereret, nisi Omnipotens & Misericors Deus illi destruendo saluberrimum nobis remedium consulisset. Atque hoc remedium non est aliud, quam Sacramentalis confessio: Mi Christiane, eo momento, quo sacerdos Dei Vicarius Divina illa sacra absolutionis verba supra te pronunciat, peccatum tuum destruitur & annihilatur, eum fere in modum, quo tenuis candela humilata a vento extinguitur. O felicem te! Lauda Dei Bonitatem, quod Sacerdos tibi dederit tantam potestatem liberandi te a malo gravissimo, quod alias per nullam calamitatem mundi potestatem fuisset aufertibile, & a quo Deo grates infinitas agens exclama cum S. Chrysostomo, l. 2. de compunct. cord. *Nisi misericordia ipsius subvenisset, tantum illud peccatorum pondus sine dubio in tunicas inferni pennis, supplicii que pressisset.*

7. Præterea accedat illud emolumentum, mi Christiane, quod te confessio non solum a malo præterito liberet, sed & a futuro præservet. Pharmaca plerumque sunt amarulenta, id quod natura forsitan ideo ordinavit, ut hac pravitate mollestia, quae stomacho naufragum movet, contra intemperantias, quibus sanitas laeditur, tanto cautiores & circumspicetiores simus. Ita & in re nostra argumentari licet: sicut natura, ita & gratia nobiscum agit, aspergendo confessionis aliqualem amaritiam, ut illa ipsa innotet, ad relabendum propensiones refrinet. O sicutur sapis, medicum illum pudorem, quem in confessione sustines, non tantum non navescere, sed magni estimare debes tanquam medicum præservativum contra peccata; Dixi: aliqualem amaritiam confessionis asperam esse, non certe illam, de qua tu immoderate conquereris, id quod nunc tertia parte magis patebit.

§. III. Sive ex parte ipsius confessionis.

8. Confessio ingens beneficium celeste est, si oculos reflectamus ad ipsam confessionem, ejusque facilitatem. Etenim, mi Christiane, si prompetrandam absolutionem coram numero summo hominum coetu alta voce, & aperta facie tuoclericali revelare deberes, non esset id nimium pro tanta gratia: cogita ergo, quanto minus conquirendi causam habes cum ad plus non teneris, quam ut peccata tua in secreto uni sacerdoti confitearis, cui saepe ignotus es, aut si te nesciat, qui suavissimè lapsum confitens tibi compatitur, aut si non compatitur, saltem summo cum rigore obstrictus est ad arcani fidem servandum, etsi ex eo silentio tetius humani generis excidium consequeretur. An forsitan dolorem & satisfactionem paries ad poenitentiam requisitas, tanquam rem nimis arduam, & intolerabilem averlaris? O quam longa vero abas; utraque enim valde moderata est; ad satisfactionem quod attinet, tam leves poenitentiae confessariis injungi solent, ut nomen poenitentiae olim contritionis perfecte dolor requirebatur, prout supra jam insinuaui, nunc Deus etiam attritionem acceptat, id est, etiam prodigos filios in amicitiam suam recipit, qui non ex amore, sed utilitatis propria studio ad ipsum revertuntur. Quid ergo arduum in confessione superest? Rustico quidam in pratis dormitans viperam per os in ipsum stomachum penetraverat, ad quod erigilans miser ex convulsione, quas patiebatur, advertit, cum tenens holumpitentem intra viscera admisisset. (P. Segurii Hom. Chr. p. 3. disc. 11. n. 8.) Sed qua arte viperam egeret, quae in rabiem eam unico morsu mortem sibi inferre posset? & ecce; industria experti Medici factum est, ut miser hic ex pedibus suspenderetur, castro lacte pleno prope ejus os apposito, statimque desideratus effectus secutus est; siquidem vipera odore lactis attracta sponte faucibus egrediens in appositum ibi vasculum influit. O luseum in

dustrum, quae medicina adeo delectabili remedium malo alias non medicabili tulit! Verum abijt, ut hanc Medici industriam cum amarissimam Dei inventionem comparemus, quae absque damno maledictam peccati mortalitatem non casu, sed data opera, non in stomachum fed in cor ipsum immittit citra omnem noxam expellit, & hoc certe facit ope Sacramenti confessionis, quod si bene perpendimus, omni lacte dulcius, & spirituali consolatione plenissimum est. Quidquid sit, ait, nunquam legi, quod confessio alicui lacti, bene autem quod judicio comparetur; hinc sacerdos iudex & poenitentis reus dicitur, at huc ipsa analogia indicatur confessionem esse aliquid penale, esse aliquid terrificum. Assumo hoc argumentum & dico: considera bene, mi Christiane, quam manuum fit hoc iudicium celeste, & quam austerum fit iudicium terrenum. Quid agitur in profano tribunali cum homine homicidii reo? Iudex iudicij, utur non firmissimis, sultus & vestigio illum per apparitores apprehendi, vinctumque striditissime, claro die, spectante populo in tetrum ac tenebricosum carcerem conijci jubet: ibi miser sine consilio, sine solatio per plures saepe menses relinquatur, ut interim certius aliquid de ejus delicto resciat: tandem equaliter jam semipretectus extrahitur, examini se submitit, ut quemadmodum bombyx ore proprio suos sibi fures tectis, ita ille morti sua confessione involvat. Quod si delictum negat, ab interrogationibus ad tormenta proceditur: ibi injectis in brachia funibus a sublimi ligno suspenditur, tanto dolore, ut rei plurimi potius summa cum ignominia malint e furca pendere, quam vitam tot doloribus redimere. Hoc in statu, loco miserationis, miser ille impetitur oburgationibus & minis: jam si veritatem manifestat, a casta quidem liberatur, sed aliud solatium illi non superest, quam retrahi in carcerem, & intra paucos dies pro confessionis sui praemio carnis em expectare. Ea quam severe iustitia humana animadvertat in reos; compara nunc hanc cum illo agendi modo, quo Divinae iustitiae satisfacti, & repete quaeratis, si prudeniter potes, confessionem sacramentalem esse onus intolerabile. Dic, si homicida iste gravissima haec equaliter tormenta, ipsaque infamissimum mortem ea conditione redimere posset, si nempe criminem suum Viro cuidam honesto aperire, & dein diem sabbathi salutari jejunio transigere vellet, o quam se felicem reputaret! & tu, mi peccator, conquereris, dum plus pro poenitentia, quam hoc ipsum tibi non imponatur, cum tamen tanquam lacte Divinae Majestatis reus inferni tormenta, & aeternam mortem promerituris sis? Perpende, an prudenter id facias? quin imo perpende, an non gravem injuriam Divino Benefactori impigas, qui ad veniam, & vitam aeternam impetrandam tam facile tibi remedium suppeditavit? Promoveo ulterius argumentum.

10. Grande hoc confessionis Sacramentalis beneficium crescit ex eo, quia potuisset illud Christus restringere ad certum numerum peccatorum, quo completo homo non amplius veniam impetrasset: crescit ex eo, quia potuisset illud Christus restringere ad certam speciem peccatorum, ita ut ob enormitatem criminis homo non amplius ad gratiam fuisset admittus: crescit ex eo, quia potuisset illud Christus restringere ad certum locum, v. g. Romam, aut certam personam, v. g. summum Pontificem, ita ut præter hunc nemo alius haberet potestatem absolvendi: verum non has limitas passus est Christi amor, voluit, ut in omni loco, omni tempore, omnibus peccatoribus, ab omnibus sacerdotibus approbatis, non obstante quovis numero, aut enormitate criminum sacramentalis confessio administrari valeat. O quis hic non vere exclamet: *Miserere, deus superexcelsus iudicium!* (Jacob. 2.) Verba, quae omnibus sacris tribunalibus pro epigrate deberent inscribi. Vis, mi Christiane, ut historia comprembe, quod assero? Audi.

11. Salmaetice in Hispania fuit mercator, quondam opibus nulli sua conditionis inferior, sed perverla ludendi assuetudine ad incitas redactus. (P. Engelgravi p. 2. Dom. 2. post Paschas.) Quapropter in desperationem actus decrevit inimicam lusam fortunam in Deo abscondi, atque in ejus injuriam omnia, quae cum mentem venissent, peccata ac blasphemias admittere. Hunc in finem ex destinata malitia summam Doctoris Navarri comparavit, ut ejus libri lectione omnes casus addiceret, quibus Deus graviter offendi tam desideris, quam operibus posset. Dein in hac infernali temeritate eos progressus fecit, ut sua unica peccata numero & enormitate ceterorum omnium mortalium peccata vincere perciperet: utque magis Deo insultaret, horrendis illam ad se castigandum blasphemias provocabat, quasi ad vindicandum se impotentem deridat, spernabileque, quod nondum ultrices ejus manus ad eam usque diem expectus esset. In hoc tam miserabili statu miser ille nunquam animum confessione expiavit, cum in mentem illi veniret, se numerum & enormitatem peccatorum suorum augere posse, si sacrilege confiteretur; tali enim sacrilegio majori cum protervia se sanguinem Christi calcaturum. Non diu moratus confessariam adit, eo animo, ut eadem imponeret mentiendo: quia vero cor illius induratum turbulenti maris agitabatur, tam dextere dissimulare non potuit, ut non solers confessarius insolitam animi turbationem adverteret: quare suspicatus, forsitan poenitentem pudore praedepari, quo minus atrocis aliquod flagitium earraret, quod Bonitatem, & Sacramenti efficaciam exaggerare cepit, idque tanto cum fervore, ut Mercator ille suspirare coepit, & diceret: O si verum esset, omnes meas maculas posse confessione elui! Et quid ni, respondit Confessarius? Esti omnia Salmaetice, imo totius

tus mundi peccata ad hoc tribunal adduxeris, dummodo ex toto corde de illis doleas, momento ab omnibus te possum absolvere, efficerere, ut te Deus in suam gratiam recipiat. Opportunis itaque argumentis, magis ve ro blanda, & prudenti facilitate hominem induxit, ut perditissimæ conscientia suæ statim iniegrè patetesceret, promittit itaque, per aliquot dies se accuratius conscientia intima excussurum, ut integritati confessionis ad amissum conferret. Rediit subinde ad Iudicem, ut promiserat, ab eoque absolutus in delictorum penam habitum Religiosum induit: elapsis in eo statu trius annis mortuus est, ad extremum ulque Divinam prædicans Misericordiam, & luculentis impetrata peccatorum veniæ signis relicto. Quis tibi jam de hoc eventu sensus, nisi Christiane? an non hic solus sufficit, ut cognoscas & convincaris, confessionem esse gran de Beneficium celeste, sive Christum instituentem, sive peccatorem penitentem, sive denique modum & facilitatem ipsius confessionis intuearis.

13. *Epilogus.* Unicum superest, quod hic necessario deo subeendere mouitum. Nempe, quemadmodum plurimi sunt Christianorum, contra quos hædenuş egimus, qui Sacramentale confessionis remedium ob imaginariam difficultatem respiciunt, & averfantur: ita e diverso haud pauci inveniuntur, qui sanctissimum hoc remedium nimis facile reputant: consistunt quidem hebdomadatim aut mensuatim, & tamen pessimas suas consuetudines in complures annos prorogant, quia contemptuosis labiis ajunt, quid referret, si peccavero? possum iterum confiteri; Ejusmodi Christiani in periculosissimo statu versantur ideo, quia efficacissimo salutis remedio in suam perniciem abutuntur. Christus instituit amabilissimum hoc Sacramentum, ut peccata abolerantur, & hi eo ipso ex capite multiplicata peccata, quia Christus Sacramentum infirmavit: quanta ingratiudine! credite Christiani mei, nihil est in saluifica nostra Religione, quod magis ne terreat, quam quod post tot confessiones tuo videantur relaxas, non enim possum mihi persuadere, quod istiusmodi recidivi rite confiteantur, dum corroborantis, & contra peccata preservantis gratia effectum, qui proprius est hujus Sacramenti, plane nullum experiantur. Pendente serio, nam mea me fallat opinio, & ego proxime plura de confessione, &c. &c.

CONCEPTUS XXII.

Quibus qualitatibus confessionem instruatam esse oporteat.

Jesus ergo cum cognovisset, quia venturifera, ut sapienter cum, & faceret cum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. *Joan. 6.*

Confessio Sacramentalis præ cæteris virtutibus regnum cælestis confisquir.

1. **Virtutes Theologicas**, quæ immediate in Deum verbanur, ut fides, spes, Caritas præ cæteris virtutibus principatum tenere, nemo est, qui neget. Verum si inter cæteras virtutes tam cardinales, quam morales comitia institueret liberet, quam putatis præter quos regis dignitate dignissimam fore? Ego mentem meam explere per figuram scripturam. Valde memorabilis est illa præminencia, quam olim tribus Juda præ cæteris obtinuit; cum enim Patriarcha Jacob morti proximus filius suus benedixisset, quatuor ex fratribus Judas primum ordine hæret quartus, tamen illi præ omnibus aliis eorum & sceptum Israeliticum addidit: *Non auferent Israhel de Juda. (Genes. 49.)* id quod successa temporis etiam contigit; nam post mortem Beliducis Josue, cum populus Israeliticus a Deo Principem peteret, cujus ductu inceperat iter ad terram promissam tuto prosequi possent, datus est illis Judas: *Dixitque Dominus, Judas ascendet.* Cui autem Judæ, ejusque tribus tantus honor habitus fuit? respondent sancti Patres, quia ex ea Christus lucernatus Mundi Redemptor erant natus. Jam relicto sensu literali ad mysticum transeamus; quid significatur per hanc figuram scripturam? significatur privilegia bonæ ac sinceræ confessionis, quippe ad necotem P. Paschalis, l. 12. in Math. *Judas interpretatur confessio.* Quæ dicitur ergo Judas, quia tractu temporis ex eo Christus in mundum natus, inter omnes tribus principatum obtinuit; ita dignum est, ut confessio, quia ex ea Christus in corde hominis renascitur, inter virtutes morales principatum, seu ut clarius loquar, regni cælestis sceptum obtineat. Valis autem analogiam? Quemadmodum post mortem Josue Judas electus est, ut debellatis Chanaanis, aliisque gentibus barbaris populum Israel in terram promissam introduceret: ita post mortem gratia Divinæ, quam peccatis perdidimus, datur nobis confessio, ut demones in cordibus nostris stibulantes ejiciamus, & felicem calli patriam recuperemus. Ita in hunc locum commentatur Doctissimus Gabriel Luchinus, conc. de confes. c. 5. Ne a diabolico vincamur, confititur nobis fidam pro duos, in esse, confessionem.

Si quinque qualitates habent.

2. **Professio.** Verum ex his jam confurgit quæ

questio, quomodo confessio comparata esse debeat, ut dicta modo scriptura regni cælestis assequatur? Respondo, debet habere eas qualitates, quæ per quinque litteras hujus ipsius vocule *Judas* significantur. Quamvis sunt hæ qualitates? Per litteram *J*, denotatur, quod confessio debeat esse Integra: per litteram *V*, quod debeat esse Verecunda: per litteram *D*, quod debeat esse Dolorosa: per litteram *A*, quod debeat esse Accusatoria: per litteram *S*, quod debeat esse Satisfactoria. Id, quod in præsentiarum explicandum suscepit. Christus Dominus in hodierno Evangelio fugit regiam dignitatem; quia noluit acceptare ab hominibus, quod ipsi per se tanquam Regi regum, & Domino Dominantium æterno jure competeat: non omni confessioni per se competeat regnum cælestis; videamus ergo, qualis esse debeat, ut illuc evehimereatur. Attendite! Favete!

S. I. Fideles si sit Integra.

3. **Confirmatio.** Prima littera verbuli *Judas*, quod idem sonat ac confessio, est, *J*, ut significatur, confessionem debere esse *Integram*. Quid requiritur ad integritatem confessionis? Christus natus Redemptor. (*Matth. 5.*) ubi intravit regionem Cæsarenorum, obvium habuit hominem æmundo Jpsitu oblesum, quem, licet infernalis incolæ contra proclatatus horrenda vociferatione rogabat, ut sibi pateret, ab ea infelicitate liberare diceret; proinde ante omnia interrogavit demonem, *quid nomen tibi est?* & respondit demon: *Legio mihi nomen est, quia multi sumus;* quibus verbis indicavit, se, id est principalem demonem, qui loco omnium respondebat, vocari Legionem, quia sexies milenos, sexcentos, & sexaginta sex confodales, (is enim est numerus legionis) secum haberet. Hæc interrogatio, & responso est admodum mirabilis: nonne enim Deo Filius erat omniscius? erat sine dubio! sciebat tantum optime nomen, & numerum spirituum in hoc homine habitantium. Cur ergo interrogavit? sciebat mysterium, quod Doctissimus Cardinalis Hugo nobis explicat. Hæc expulsio demonis erat figura illius beneficii, quod Dominus Deus per sacramentalem confessionem nobis præstat. Christus ergo interrogare voluit, & demon accurate respondere debuit, ut intelligamus, beneficium remissionis peccatorum nos nulla ratione impetratos, nisi in confessione & nomen & numerum peccatorum sincere indicemus: verba purpurati Auditoris (*hic*) sunt: *Quis non quasi ignorans; sed quia in præfato demonico noverat esse multitudinem demonum; vult extorqueere ab eo confessionem.* Igitur nomen & numerus peccatorum pertinet ad confessionem, ut sit integra, & ita quidem pertinet, ut sequis viginti peccata quidem sincere confiteatur, unum autem peccatum silentio premit, remissionem nullius peccati recipiat, dicente Concilio Tridentino. *Qui scilicet aliquid recitent, nihil Divina Bénédictio per sacerdotem remittendum proponat.* Sed non satis hoc! Sacer

Capit. Spirit. Cæcch. Cour. Tom. II. Pars II.

Evangelista de hoc emergens porro deservit, quod fuerit homo ferocissimus, quod comedat & catenas, quibus ligabatur, distruerit, quod in monumentis aut cæminibus montium habitavit, quod horribiliter clamans lapidibus se desciderit, & quæ sunt similia: cur autem ita fecidit? ut intelligeremus, in confessione etiam circumstantias addendas esse, non quidem illas, quæ ad rem parum pertinent, sed illas, quæ actui peccaminoso specialem militiam superaddunt: v. gr. furatus es calicem? non sufficit dicere, furatus sum rem gravem, sed debes addere, rem sacram, quia hæc circumstantia ex tuo furto facit sacrilegium. Peccati cum sanguine junctæ? non sufficit dicere, somnicatus sum, sed debes addere, cum muliere consanguinea, quia hæc circumstantia peccatum tuum facit incestum, consequenter hujus declaratio necessaria est ad integritatem confessionis. Quodsi in agnoscendis peccatis, eorumque circumstantiis sufficienter diligentiam adhibuisti, & nihilominus peccatum aliquod inculpabiliter prætermittum fuerit, id non obstat integritati confessionis, utpote ad quam ex declaratione Tridentini plus non requiritur, quam consultiu eorum peccatorum, quæ post diligens examen mihi in memoriam veniant.

S. II. Si sit Verecunda.

4. Altera littera verbuli *Judas*, quod idem sonat, ac confessio, est *V*, quod significatur confessionem debere esse *Verecundam*, id est talem, ut poenitent maxima cum humilitate ac timore sacrum tribunal accedes proflus indignum se reputet, ut sub aspectu offensi Dei veniam rogatus compareat. O quam luculenter hæc verecundiam veri poenitentis vix exemplo docuerunt! Intueamur peccatores poenitentes in primitiva Ecclesia: ibi testatur Alcuinus, L. de Div. Officiis, qui Caroli Magni Imperatoris instructor fuit, hæc legere, ordinationemque statum fuisse: *Quoties tatum se in terram prostravit, genuit, suspiria vel lacrymas, pro se dedit, ab intimo cordis producat: Sacerdos vero patulato cum aliquotique sacre prostratione, iuxta id, quod videtur Divina inspiratione compellitur.* Intueamur contritum publicanum: ille præ mera verecundia nec oculari in calum elevare, nec propius in templo prodire audebat. Intueamur filium prodigum: ille ad genua Patris advolutus, insulque est (*Luc. 15.*) Non sum dignus vocari filius tuus. Intueamur Magdalenam: illa retro secus pedes Domini sedebat, eosque jugibus lacrymis lavabat. Intueamur Thaidem a S. Paphutio conversam: (*In Vita PP. l. 2.*) illa in angusta specu conclusa, ne quidem nomen Domini pronuciare auda est, sed tota illius in terram prostrata oratio fuit, dicente Concilio Tridentino. *Qui pro peccatis suis recitent, nihil Divina Bénédictio per sacerdotem remittendum proponat.* Sed non satis hoc! Sacer

Capit. Spirit. Cæcch. Cour. Tom. II. Pars II.

Christi venissent, invenerunt ibi Angelum, qui illis gaudium resurrectionis mysterium annuntiavit, præcepitque, ut idem ipsum annuntiarent *Discipulis & Petro*; Mirabilis modus loquendi! Discipulis & Petro, ea non enim & Petrus erat Christi Discipulus? Erat; sed quia in Passionem Domini trina negationis peccatum commiserat, indignissimum se judicavit; qui in Discipulorum numero denuo reputaretur, hinc dicit S. Gregorius, Hom. 21. in *Evangelio* *Angeli Petrum non nominasset, venire inter Discipulos non auderet*. En mi Christiane, quanta fuerit reticentia, quanta humilitas, quanta abjectio propria vere poenitentiam!

5. Expropter, ut verum fatear, toto corde esultaretis, cum nonnumquam nostros poenitentes intueor, qui ad sacrum tribunal adstantes garriunt, contrident, conversantur, oculos in omnes templi angulos emittunt, aut non sine confessoriis molestis inconditis compressionibus faciunt. O bone Deus! etne hac bona præparatio ad Sacramentum? etne hic modus rogandi veniam a Deo offensus? etne hæc reverentia æstimor, qui præsentia Divinæ Majestatis debetur? Quislo, si hominem gravissima sarcina onustum cereres, qui tamen letabundus cantilaret ac saltaret, nonne diceret huic homini suam sarcinam parum molestam aut oneris causari, alias certe demisso in terram capite prous ac tristis incederet? Ita de te sentio, mi Christiane, scis quam ponderosum onus sit peccatum? tam ponderosum, ut milliones Angulorum per undecim calos usque in infernum deprecassent; tam ponderosum, ut Pharaonem cum toto exercitu in profundum maris demerserit; tam ponderosum, ut naviculam Jonæ in periculum ruinæ adduxerit, & tu decumanum hoc onus adeo non sentias, ut in confessionis aditu garrire, ridere, nugari, & hilaritatem te exhibere præsumas? Eheu! teneo indubitanter, quod vel peccatum pro re nauci reputes, vel nullum omnino dolorem in corde habeas? Idem hoc sentio etiam de iis, qui in ipso modo contenti non innotant humilitatem, aut erubescantiam spirant, scelera sua tam impudenter confitentur, quam impudenter illa perpetraverunt; illa tantquam profanam historiam satis præcipiæ signis & oris libertate enarrant, terminos tam inurbanos ac brutales immittunt, ut videantur potius incendere velle fœderotem, quam deprecari, cum hoc tam familiariter ac cum coequali agunt, si parum reprehendantur, aspera verba reciprocant, & denique poenitentiam, si paulo gravior imponatur, acceptare detestantur. O miseranda confessiones, aut potius sacrilegia! ridet ad hæc totus infernus, luget totum calum!

§. III. Si sit dolerosus.

6. Tertia littera verbuli *Judas*, quod idem sonat, ac confessio, est *D*, quo significatur confessionem debere esse *Dolorosam*, id est cum ingenua cordis afflictione propter offensam Deum

peractam. Ponamus Romani Imperii perduellum subditum, qui eruento consilio Imperatori mortem machinatus, & in flagitio deprehensus est; infelicissimus nequam mille quidem mortes promeruit, verum micissimas Imperator denuciari illi jubet, quod, si conparationis molles, originem, progressum, corripas & complexas sincere sibi delegeret, illi non solum commissi criminis veniam, sed insuper in testimonio plenæ amicitie ac remissionis præclaram in Imperio dignitatem tribuere vellet: O quanta animi afflictione ille homo crimen suum esse detestaturus! quantis laudibus benignitatem, ac misericordiam Imperatoris laudaturus! quam compuncto pectore commissum singulum confessurus! Patrem in modum, mi Christiane oportet, ut peccata tua, quibus læta Divina Majestas, & æternæ damnationis reus factus es, non pure historice enarres, sed cum ingenti animi dolore confessorio aperias, simulque Dei optimi maximi misericordiam laudes, qui tam modici operis, videlicet confessionis intuitu suam tibi amicitiam & cœlestis patriæ hereditatem appromittit.

7. O quam imprudenter igitur agunt, & animæ suæ grande detrimentum inferunt, qui de serio animi dolore parum solliciti rem omnem compositam esse arbitrantur, si sua peccata sacerdoti perfunctoria deblatratione recenseant! Quid est confessio sine dolore? Est explosio tormenti bellici sine globo; est illud pulveris pyris omerati; est illud explosi! Quid nocet! nihil! fragorem dat, sed isum hosti, non tragem causat. Sic te habet confessio sine dolore; exemplum habemus in Pharaone, confessus est; (*Exod. 9.*) *Peccavi etiam nunc!* exemplum habemus in tyranno Antiocho, confessus est, (*1. Mach. 8.*) *Peccavi etiam nunc!* exemplum habemus in proditore Christi, confessus est, (*Mat. 27. 22.*) *peccavi tradens sanguinem iustum.* Et tamen nullus ex his veniam impetravit: rixit infernalis inimicus hæc confessiones; nam cum fuerint sine dolore, tam parum illi nocuerunt, quam nocere tormenti fragor sine globo. Econtram quam accurate poenitens David cum una voce jaculata seorsum tetigit! *exclamavit: Peccavi, et eo momento veniam delictorum consecutus est: quare? quia istud peccavi cum cordali dolore erat conjunctum. Deus eius poenitentem accepit, quem vidit tribulato corde veniam rogare, ait S. Augustinus, serm. de David & Saul.*

§. IV. Si sit Accusatorius.

8. Quarta littera verbuli *Judas*, quod idem sonat ac confessio, est *A*, quo significatur confessionem debere esse *Accusatoriam*, non excusatoriam sui. Protoparentes in paradiso, postquam præceptum Domini de non comedendo fructu prævaricati sunt, contulerunt sibi perimatam ex foliis ficus ad consequendam suam nuditatem, deia cum Deus venit in paradysum, absconderunt se sub frutibus, putantes se oculis Divinis occultari posse: verum cum nec hoc pro-

fuit, peccatum suum allatis excusationibus extenuarunt: Adamus culpam rejectit in mulierem, mulier in serpentem. Sed quid emolumenti valeant ex his excusationibus? Nihil emolumentum; & plurimum detrimentum: putat enim S. Gregorius, in Psal. pen. & l. 32. mor. c. 9. Adamus, si culpam libere & ingenue confessus fuisset, in pristinum statum restituendum fuisset: idem sentit S. Augustinus inquitens, serm. 19. de *Sand. Si Adam se non excusasset, a paradiso non exulisset.* Hæc infirmitatem, hæc pericomenos miseri Adæ nepotes quasi hæreditate possidemus, quibus iudicatum & turpitudinem nostram obvolutæ conamur: nullum est peccatum, cui non facum illinimus; hinc in confessione frequenter immittentur prolixæ diluculationes, tendentes ad excusationem peccati: vir in mulierem, mulier in virum, ancilla in Dominam, Dominam in ancillam, vicinus in vicinum culpam rejiciunt. Venit ad confessionale ambitiosus, accusat se quidem, sed dicit, luxum in vestibus & convivis pertinere ad decentiam status: venit ad confessionale avarus, accusat se quidem, sed dicit tenacitatem & immiseritiam erga egenos esse professionem erga liberos & familiam: venit ad confessionale oppressor pauperum, accusat se quidem, sed dicit, illa lucra non esse injusta, quod esse emolumenta officii. Venit ad confessionale impudica femina, accusat se quidem, sed dicit, se multis importune lascivis sollicitatam, aut omnino philtro fascinatam, nescire se, quomodo in illud peccatum proserit. Sic loquendo de cæteris peccatis, sermo nemo est, qui non confessorio persuadere velit, se esse quodammodo innocentem. Absint hæc pallia, absint hæc extenuationes a confessione; vere enim hic usurpare possum illud divi Ambrosii, Apolog. 1. de David c. 2. *Peccatum sumum ingravavi, dum negare cupivim, aut defendere.*

9. Solam culpam excipio, que legitima excusatio afferri debet, eo quod per illam peccatum mortale transeat in veniale, de cætero abstinemus ab id genus excusationibus; & exemplum poenitentis David videmus in *Confessione*, ait, (*Ps. 51.*) *adversum me iniquitatem meam Dominus, nota mi Christiane, singulas voces: Confitebor, inquit; ex quo patet confessionem tuam debere esse confessionem, non amplificatum historiam aut prolixam circumscriptionem omnium circumstantiarum, que ante & post peccatum contigerunt. Deinde iniquitatem, inquit; ex quo patet in confessione enarranda esse peccata, non virtutes, non bona opera, non cruces, non adfertitates, prout mulieres solent. Porro addit *meam*; ex quo patet, exponenda esse peccata propria, non aliena, non viri, non uxoris, non filiorum, non vicinorum, non complices, id quod sine diffinitione fieri non potest. Insuper dicit *adversum me*; ex quo patet, quod poenitens sibi soli culpam imputare debeat, non Deo, non nature, non sabbathæ, non carni, non mundo, non syderum influxu aut congenite inclinationi, proat multi loquent. Denique ait *Do-**

mino; ex quo patet confessionem esse sinceritatem fieri debere confessorio, ac si fieret ipsi Deo, cui nihil occultari, & qui excusationibus decipi plane non potest. *Confitebor adversum me in iniquitatem meam Dominus.*

§. V. Denique si sit Satisfactoria.

10. Ultima demum littera verbuli *Judas*, quod idem sonat ac confessio, est *S*, quo significatur confessionem debere esse *Satisfactoriam*. In quo consistit satisfactorio pro peccatis? consistit partim in poenitentia illa, quam confessorius iungit, partim in operibus voluntariis, que in castigationem peccatorum assumuntur. Quod attinet poenitentiam a confessorio Injunctam, sciendum est, quod peccator apud justitiam Divinam grande debitum contraxerit, videlicet debitum in æternum exulandi e celo, debitum in æternum ardens in inferno: quid autem fiet in confessione? Iustitia Dei Misericordis re mittit poenam æternam, etiam commutat in temporalem; & hæc ipsa temporalis poena demititur, immittitur, aut poenitus extinguitur per satisfactionem sacramentalem. Quis jam hominum est, qui non felicem se reputaret, si posset debitum mille aureorum uno obolo expungere? Patem in modum felicem se reputare debet poenitens, quia in confessione fit illi facultas subintus æternæ damnationis superfluum, aut terribilem purgatorii poenam remittendi per leve poenitentiale a satisfactione præceptum. Quod autem concernit satisfactionem extra-sacramentalem, æquissimum utique est, ut homo laetius fur cupidus pro peccato, quo supremam Dei Majestatem graviter offendit, voluntariis operibus, uti oratione, jejunis, elemosinis, corporis mortificatione aliisque Divinæ Justitiæ, quantum potest, satisfacere studeat. Hinc scimus in vitis Sanctorum obstupescendas austeritates, quibus Sancti, si forte ex humana fragilitate in peccatum lapsi sunt, commissum crimen severissime per omnem vitam in se castigantur. S. Maria Magdalene, ut de remissione peccatorum ex ore Redemptoris fuit certissima, tamen in specu Massiliensis interis integris annis peccata dellesit. S. Apostolus Petrus, licet severiter peccatum sibi vere esse remissum, tamen tam copiosè lacrymans flevit, ut hæc lacrymæ pro genus decedens sulcos in faciem ejus infunderent. S. Arsenius, (*Speranza scriptis, p. 107.*) uti autam Imperatoris, toramque mulierum reliquerit, & inter Anachoretas in continuas carnis macerationibus vixerit, tamen sine intermissione in suo strophilio gerebat, quod defluentes lacrymæ exciperet. S. Reinerius (*Calendar. perper. 17. Jun.*) ad infames adolescentis scopolos naufragium innocentia fecit, & obnoxium padorem poenitentia tabula diu non enatavit: tandem oburgatus ab Angelo Custode se reum coram sacerdotibus egit, tantaque poenitudine peccatum dellesit, ut ex continuo sicut oculos perdidit. S. Bonifacius Romanus (*March. cent. 9. c. 7.*) cum Aglae impu-

dice conversus est, dein poenitentis causa eam contra seipsum sententiam malis, ut in urbem Tharsis profectus sit, ibique Martyrum corpore conquisierit, quod datus, a gentili irratione in captivitatem rapus, & crudeli martyrio exarificatus fuit. Ecce, mi Christiane, haec est vera poenitentia, quae sic offensa Numini satisfacere studeat!

11. Epilogus. Jam ut eo modo concludam quod initium feci, cape compendium totius sermonis: Judas Jacobi filius inter suos duodecim fratres Israelitarum principatum obtinuit: ita confessio (haec enim interpretatio Hebraica per voculam Judas intelligitur) regni caelestis septemr conseqetur, si quinque qualitates per quinque litteras voculae Judas significatas habuerit, videlicet si fuerit integra, Verecunda, Dolorosa, Accusatoria, & Satisfactoria. Quid superest? Nil, nisi una adhaec cogitatio. Dominus Deus olim praecepit Regi Saul, ut infensam Amalecitarum gentem ob enormia, quae commiserat, erimam bello obrueret, & internecione deleret, nemioque vitae gratiam faceret, non regi, non subdito, non supremo, non infimo, non viro, non mulieri, non infanti, non pecudi. Saul executus est quidem mandatum Domini, sed imperfecte, quia interfecit ceteris Regi Agag pepercit, & ideo e regni Israelitici throno expulsi, abjectusque est. (1. Reg. 15.) Mi Christiane, confiteri nihil aliud est, quam diabolum peccati regnum oppugnare: exigitur a te Deus, tibi que modum praescribit, quomodo bellum tuum, quod contra infernalem inimicum geris, constitutum esse debeat: quod hoc ipsum bellum, id est confessio tua tres aut quatuor quidem qualitates habeat, quas Deus requirit, id est, si sit v. g. Verecunda, Dolorosa, Accusatoria, & Satisfactoria, non autem Integra, profecto regnum caeleste non auferetur &c. &c.

Feria V. post Dom. IV. Quadragesimae.

CONCEPTUS XXIII.

De magna infelicitate eorum, qui in confessione gravia peccata seclenar retinent.

Et refedit, qui erat mortuus, & cepit loqui. Luc. 7.

In confessione omnia peccata exponenda sunt.

Miraculum, quod in hodierno Evangelio corporaliter factum est, quotidie spiritaliter contingit in sacro confessionis tribunali, ubi anima in peccatis mortua ad vitam supernaturalem gratiae resuscitatur. Dissertat tamen invenio inter filium Naimiticum, & peccatorem poenitentem: ille tuus primum cepit loqui, postquam ad vitam revocatus refedit: iste autem loqui debet priusquam ad vitam revocetur: breviter & clare locutio apud illum adulescentem fuit effectus novae vitae, locutio autem apud poenitentem debet esse dispositio ad novam vitam. Quid ergo debet loqui poenitens? Debet peccata sua, quoad speciem, quoad nume-

rum, & quoad necessarias circumstantias sacerdoti aperire: Omnia ita est omnia; si enim ullibi, certe hic locum habet axioma Philosophorum: Bonum esse integram causam, malum ex quo libet deservit. Sicut in artificialibus, si v. g. in horologio unico rotula, aut rotulae densa deiciat, totus ordo & cursus sistitur: sicut in naturalibus, si unica pars hominis v. g. hepar, cor, aut stomachus lethali aegritudine obruitur, totum corpus in mortem daturis perit in militaribus, si v. g. ceteris urbis fortis optime vallatis unica pateat, totum propugnaculum in hostium potestatem venit: sicut in musicis, si v. g. unica chorda dissona sit, tota harmonia corrumpitur: sicut in litteralibus, si v. g. in meteo & versu unica syllaba desit, totum poema vitiosum est; ita in Sacramento poenitentiae, si unicum peccatum scienter ac voluntarie retineatur, tota confessio defectuosa & sacrilega est: non remittuntur peccata, sed augentur, & quavis Sacerdos elata manu per abolitionem sacramentalem quasi clamet: Absolvens tibi dico surge! tamen peccator a morte spiritali non reviviscit, manet anima tenus sordum, & inferno dignum cadaver.

Illis illi, qui peccatum aliquod retinent.

2. Propositio. Christiani mei! auditis quidem ultimo confessionem debere esse integram, verum opere praestam est, ut hanc materiam iterato & accurate pertractem: ideo in praesentiarum declarare deest, quanta infelicitate seipsum privet, item in quam miseriam incidat, & quae mala sibi irroget, qui confessionem truncat, ex verecundia aut alia passione commissus aliquod peccatum sustinendo. Deus meus da verbis meis virtutem & energiam; quia ex ejusmodi sacrilegiis infernus ingenti animarum multitudine impletur! Favete!

Et magna infelicitate se ipsi privant.

1. Confirmatio. Si nosse cupis, mi Christiane, quanta infelicitate seipsum privet, qui in consistendis peccatis foveos non est, atrende bene, quid aiam. Tria sunt mali lenimenta, quae reus aliquis sperare potest, asylum, Jurex benignus, & sententia favorabilis: his autem tribus commodis se privat peccator in confessione mutus, adeoque caelum suam peioram facit, quam amens aliquis desperatus facere queat. Inprimis perdit jus asyli: quomodo? Peccatori, qui in manus Divinae justitiae incidit, plene nil aliud remedium superest, quam ut ad Divinum Misericordiae asylum confugiat peccatum suum per serium animi dolorem detestando: Populus Israel gravissime Deum offenderit, quia illo derelicto Ammonitarum, Syriorum, Sidoniorum & Philistinorum idola adoravit: (Jud. 10.) quare irata Dei Justitia populum in manus inimicorum tradidit, addiditque a tam miserabilis servitute a se non amplius esse liberandum: Non addam, ut ultra vos liberem, etc. & invocato Dom-

que

que desistit. Verum Hebraei malo suo docti ad Divinum Misericordiam appellantur, & ut deo monstrarent, quod serio peccatum suum detestarentur, excedam illa idola ex omnibus finibus suis exterminant: & ecce! Misericordia sententiam a Justitia latam revocavit: Ne delati Dominus super misisse eorum. Hic eventus imago est illius, quod in confessione quotidie contingit: Christiani sunt populus infelicis, nihilominus peccando Deo vero tergum vertunt, & propria utilitatis, superbia, ac sensualitatis idola adorant, tanta cum indignatione Justitiae Divinae, ut illa contra perverfos hosce idololatrias sententiam aeternae damnationis sententiam pronunciet. At cum peccatores formidabili somitu perterit ad Divinum Misericordiam confugiant, peccata sua sincere confitentur, & cum grandi displicentia idola sua a se projiciunt, tollendo odia, restituendo iniqua, & deserendo inhonesta commercia, mox Divina Misericordia sententiam revocat, culpamque remittit. Quanta haec est felicitas, ex irati Numinis manibus in placati Numinis gremium posse transigere! Atque hac felicitate se privant qui peccatum in confessione studiose retinent, perdunt jus asyli, a Misericordia Divina non recipiuntur, adeo, ut loco venis, quam impetrare facile possunt, cum duplicato damnationis reatu in imbecillam Justitiam Divinam sententiam incidunt.

4. Alterum Rei prerogativam jus est, posse alium petere judicem. Quamvis scelerum nostrorum Jurex Deus est, licet totus sit Misericors, magnopere nihilominus timendus est. Horrendum est incidere in manus Dei viventis. (Hebr. 10.) In confessione autem mutatur Jurex, & in locum Dei substituitur homo, qui nec vult nobis malefacere, nec si velit, multum peccat: Non vult, quia aequo peccator est, & hoc ipsum poenitentia tribunal tanquam reus subire tenetur: Non potest, quia Deus, cujus vicariam potestatem gerit, severe ille percipit, ut poenitentis profus, siuecum retinere noam, illi multo tempore in continuis partus doloribus versetur, memoriae delicti aguntur; sed denique obtinatio ad silentium animo, insuper habitis internis remoribus peccatum in faxum inducitur, nec unquam lucem aspicit, nisi cum Divina Justitia post mortem, ad alios exemplo tam tetro absterrendos, illud in lucem protrahit. Capiamus hujus rei exemplum!

7. In Geldria provincia duo Religiosi ex Ordine S. Dominici, quorum unus Sacerdos, alter Prater laicus erat, itinerantes deserabantur in castellum, ubi Nobilis habitabat femina, quae olim in pudendum scelus prolapsa est per undecim annos in confessione lubricata. (Geldriae Papius 1. sup. confessor. 13.) Haec cum vidit peragna fil parte dimittitur; quia opera poenitentia a sacerdotem in expiationem noarum imperata virtute Sacramenti multo magis satisfactoria redduntur. (S. Thom. Supplement. q. 6. art. 1. ad 4.) Et ecce! tam favorabili sententia denso destituitur mutus peccator, qui cum tam laetie de-

bitum aeternam poena temporaria permutare possit, mavult horrenda peccatorum vincula geminare, quam maximo quo emolumento isdem se exolvere. O quam impudenter igitur agit, quam magna felicitate se ipsum privat peccator amobinabili suo silentio!

§. II. Et in magnam infelicitatem se committunt.

6. Verum non totas rei cardo versatur in factura hujus felicitatis, quam diximus, major est miseria, quam peccator possit incurrit. Et quae? consistit in eo, quod illius obtinatio- nis periculo se exponat, quae est ultimus gradus incidendi in impenitentiam finalem. Plurimum aenorum spatio peccatum aliquod in confessione celare tantum non inducit caliginem, ut ad suamet mala & miseria excurat. (Cels. deit. aniq. l. 14. c. 47.) Ninius formis sensum videndi facultatem hebetare dicitur; hinc animalia somno dedita olorum acie non valent; idem profus accidit ins, qui peccata in confessione retinent: utque eo sceleri suo indormiscunt, ut in rebus aeternis pliquam caeci eliciantur, id quod non est aliud, quam seipsum in summas respicientium difficultates consicere, eo quod exaritate mentis simili cordis duritia committitur. Anteriori saeculo res gesta est in Galatia tam funesta, ut si non oculati redies cum assererent, vis veritati falsi adhiberetur. Mulier quaedam Lugdani, nomine Columba, (Apud Miraeum Chron. an. 1531.) iam praesenti hora parienti, nullo adhibito medio effecere potuit, ut prolem suam in lucem ederet; post per tres annos continuos parturientium dolores passa decembris coacta est: elapso triennio uti recuperatis viribus lecto se prospere, tamen viginti quinque annis semper manit gravida, quia unquam pareret. Tandem cum mortuae venter lectus fuisset, deprehensum est, prolem in utero in faxum obduruisse. Ita quibdam accidit, qui a primis annis assuecunt retinere noam, illi multo tempore in continuis partus doloribus versantur, memoriae delicti aguntur; sed denique obtinatio ad silentium animo, insuper habitis internis remoribus peccatum in faxum inducitur, nec unquam lucem aspicit, nisi cum Divina Justitia post mortem, ad alios exemplo tam tetro absterrendos, illud in lucem protrahit. Capiamus hujus rei exemplum!

7. In Geldria provincia duo Religiosi ex Ordine S. Dominici, quorum unus Sacerdos, alter Prater laicus erat, itinerantes deserabantur in castellum, ubi Nobilis habitabat femina, quae olim in pudendum scelus prolapsa est per undecim annos in confessione lubricata. (Geldriae Papius 1. sup. confessor. 13.) Haec cum vidit peragna fil parte dimittitur; quia opera poenitentia a sacerdotem in expiationem noarum imperata virtute Sacramenti multo magis satisfactoria redduntur. (S. Thom. Supplement. q. 6. art. 1. ad 4.) Et ecce! tam favorabili sententia denso destituitur mutus peccator, qui cum tam laetie de-